

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Ekonomická efektivnost podniku a možnosti
dalšího rozvoje**

Jan Pacner

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pacner Jan

Podnikání a administrativa

Název práce

Ekonomická efektivnost podniku a možnosti dalšího rozvoje

Anglický název

Economic effectiveness of enterprise and possibilities of development

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě vybraných metod finanční analýzy zhodnotit ekonomickou efektivnost podniku a rozhodujících výrobních podmínek a posoudit reálné možnosti dalšího rozvoje.

Metodika

1. Shrnutí poznatků k dané problematice (literární rešerše).
2. Stručná charakteristika výrobně ekonomických podmínek konkrétního podniku.
3. Vlastní rozbor: - vymezení použitých metod a podkladových údajů v časové řadě
 - rozbor majetkové a kapitálové struktury
 - finanční analýza podniku
 - nákladovost a rentabilita nosných výrobních faktorů
 - možnosti odbytu
 - vliv objektivních a subjektivních faktorů
4. Závěr a konkrétní doporučení pro další rozvoj podniku.

Harmonogram zpracování

kapitola 1. červen 2013
kapitola 2. září 2013
kapitola 3. leden 2014
kapitola 4. únor 2014

Rozsah textové části

60 - 80 stran

Klíčová slova

podnik, výroba, ekonomická efektivnost, zisk, majetková a kapitálová struktura, možnosti odbytu, objektivní a subjektivní faktory

Doporučené zdroje informací

Fotr, Jiří; Souček, Ivan. Podnikatelský záměr a investiční rozhodování. 1. vydání a dotisk. Praha : Grada Publishing, 2005. 356 s. ISBN 80-247-0939-2.
Grünwald R., Holečková J. Finanční analýza a plánování podniku. Praha : Ekopress, 2007. 978-80-86929-26-2.
Ing. Petra Růčková, Ph.D.: Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi, 3. rozšířené vydání. Praha : GRADA Publishing, a.s., 2010. 978-80-247-3308-1.
Martinič, Pavel. Plánování a tvorba hodnoty firmy. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2008. 240 s. ISBN 9788024724324.
Schollerová, Hana. Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2008. 256 s. ISBN 9788024724249.
Veber, Jaromír; Srpová, Jitka a kol. Podnikání malé a střední firmy. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2008. 311 s. ISBN 9788024724096.
Kislingerová, Eva. Oceňování podniku. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha : C.H. Beck pro praxi, 2001. 367 s. ISBN 9788071795292.
Kislingerová, Eva. a kol. Manažerské finance. Praha : vyd. I., C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-802-9.
Máče, Miroslav. Finanční analýza investičních projektů. Praha : Grada Publishing, 2006. 77 s. ISBN 9788024715575.
Dedouchová, Marcela. Strategie podniku. 1. vydání. Praha : C.H. Beck pro praxi, 2001. 256 s. ISBN 9788071796039.
Rosochatecká E. kol.: Ekonomika podniků, ČZU PEF, 2010, ISBN 978-80-213-1892-2
Srpová, Jitka; Řehoř, Václav: Základy podnikání. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2010. 427 s. ISBN 9788024733395.
Synek, Miroslav: Manažerská ekonomika. 4. vydání. Praha : Grada Publishing, 2007. 452 s. ISBN 9788024719924.
Valach J. a kol.: Finanční řízení podniku. Praha : Ekopress, 2001. 80-86119-21-1.

Vedoucí práce

Rosochatecká Eva, doc. Ing., CSc.

Termín odevzdání

březen 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr. h. c.
Děkan fakulty

V Praze dne 17.9.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ekonomická efektivnost podniku a možnosti dalšího rozvoje" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28.11.2014

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Evě Rosochatecké, CSc. za odborné vedení a pomoc při zpracování této diplomové práce.

Ekonomická efektivnost podniku a možnosti dalšího rozvoje

Economic effectiveness of enterprise and possibilities of development

Souhrn

Tato diplomová práce se zaměřuje na ekonomickou efektivnost podniku a možnosti jejího rozvoje. Analyzuje ekonomickou efektivnost společnosti BETA, a.s. První část práce sumarizuje teoretická data, která jsou použita v praktické části. Druhá část práce obsahuje metody, kterými se hodnotí výkonnost podniku. Po představení společnosti následují horizontální a vertikální analýzy účetních výkazů, analýzy poměrových ukazatelů, bankrotní a bonitní modely, sledování nákladů a SWOT analýza.

Dle výsledků vzešlých z analýz je možné identifikovat chyby, které vznikly v minulých letech. Na jejich základě jsou doporučena určitá východiska, která mohou zvýšit efektivnost hospodaření společnosti v budoucnosti.

Klíčová slova: finanční analýza, ekonomická efektivnost, akciová společnost, horizontální analýza, vertikální analýza, analýza poměrových ukazatelů, bankrotní a bonitní modely, SWOT analýza, náklady

Summary

This thesis focuses on the economic efficiency of enterprises and the possibility of its development. It analyzes the economic efficiency of BETA, as The first part summarizes the theoretical data that are used in the practical part. The second part contains methods that assess the company's performance. After the introduction of the company followed by horizontal and vertical analysis of financial statements, analysis

of financial ratios, bankruptcy and financial standing models, cost tracking and SWOT analysis.

According to the results arising from the analysis is to identify possible errors incurred in previous years. On this basis, we can recommend certain solutions that can increase the effectiveness of the Company in the future.

Keywords: financial analysis, economic efficiency, joint stock company, horizontal analysis, vertical analysis, financial ratios, bankruptcy and financial standing models, SWOT analysis, costs

Obsah

1. Úvod	6
2. Cíl práce a metodika	7
2.1. Cíle práce	7
2.2. Metodika	7
3. Literární rešerše	9
3.1. Formy podnikání na území ČR.....	9
3.1.2 Živnosti	9
3.1.3 Obchodní společnosti.....	9
3.2. Finanční analýza	11
3.2.1. Analýza poměrovými ukazateli.....	12
3.3. Ekonomická efektivnost	19
3.3.1 Paretova analýza	19
3.3.2. SWOT analýza	21
3.4. Produktivita	24
3.5. Problematika nákladů	25
3.6. Bankrotní modely	27
3.6.1 Indexy IN	28
3.7. Bonitní modely	29
4. Vlastní práce	32
4.1. Základní informace o společnosti	32
4.1.1. Charakteristika společnosti.....	32
4.1.2. Zaměstnanci:	34
4.1.3. Obchodní vztahy s dodavateli, odběrateli a konkurencí	36
4.1.4 Základní ekonomická data	37

5. Vlastní rozbor	39
5.1. Analýza aktiv a pasiv společnosti.....	39
5.1.1 Horizontální analýza aktiv	39
5.1.2 Horizontální analýza pasiv	42
5.1.3 Horizontální analýza výkazu zisků a ztrát	45
5.1.4 Vertikální analýza	48
5.2 Analýza poměrových ukazatelů.....	53
5.2.1 Ukazatelé rentability.....	53
5.2.2 Ukazatele aktivity.....	54
5.2.3 Ukazatele zadluženosti.....	56
5.2.4 Ukazatelé likvidity.....	58
5.3 Bankrotní a bonitní modely	60
5.3.1 Rychlý Kralickýv test	60
5.3.2 Indexy IN	63
5.4 Sledování nákladů.....	65
5.5 SWOT analýza.....	68
6. Závěr a doporučení.....	71
Seznam použité literatury:.....	74
Seznam tabulek a grafů.....	77
Přílohy.....	79

Seznam použitých zkratk

A	aktiva
CF	cash flow
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností
EBIT	zisk před úroky a zdaněním
OA	oběžná aktiva
OR	obchodní rejstřík
PVH	provozní výsledek hospodaření
ROA	rentabilita aktiv
ROE	rentabilita vlastní aktiv
ROS	rentabilita tržeb
T	tržby
V	výnosy
VH	výsledek hospodaření

1. Úvod

Podnik se chová stejně jako živý organismus. Je řízen mozkem, který v podniku představuje management. Tento mozek se snaží ovládat podnik tak, aby se postupně vyvíjel a byl zdravý. Ke stejnému účelu slouží také zaměstnanci, kteří vykonávají pro společnost životně důležité procesy, které jim management určil. Společnost se může zdravě vyvíjet jen pokud management a zaměstnanci společně pracují na dosažení stanovených cílů společnosti.

K určení zdraví podniku slouží nástroje ekonomické a finanční analýzy, které na základě účetních výkazů společnosti hodnotí stav podniku. Horizontální analýza porovnává hospodaření společnosti v čase a nabízí možnost porovnání jednotlivých let mezi sebou. Vertikální analýza hodnotí daný ukazatel v jednom časovém období procentuálně. Ukazuje jeho procentuální zastoupení v celkovém ukazateli. Analýzou poměrových ukazatelů lze získat vyčíslení rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity. Bankrotní modely orientačně predikují ohrožení společnosti. Mezi tyto modely patří Index IN 95, nebo Altmanova formule bankrotu (Z score). Bonitní modely jsou ex-post analýzy, které retrospektivně vyhodnocují příčiny současného stavu společnosti. Mezi tyto modely se řadí Kralickův rychlý test, nebo IN indexy – vyjma Indexu IN 95, který je bankrotní.

Dle výsledků vzešlých z analýz je možné identifikovat chyby, které vznikly v minulých letech. Na jejich základě lze doporučit určitá východiska, která mohou zvýšit efektivnost hospodaření společnosti v budoucnosti.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíle práce

Cílem této diplomové práce, je zhodnocení ekonomické efektivnosti akciové společnosti BETA, a. s. na základě výsledků finanční analýzy. Po vyhodnocení efektivnosti hospodaření společnosti budou následovat doporučení, která by měla zvýšit podnikem vytvářenou hodnotu.

2.2. Metodika

V teoretické části je sumarizován nastudovaný odborný text, zabývající se problematikou ekonomické efektivnosti.

V praktické části jsou aplikovány prvky finanční analýzy na podnik BETA, a. s.. Jméno společnosti je fiktivní, kvůli ochraně citlivých dat. Data jsou čerpána z účetních výkazů společnosti. Analýzy vycházejí ze 6ti letého sledovaného období 2008 – 2013. V ukazatelích, které potřebují k výpočtu zisk je použit provozní výsledek hospodaření. Práce je pro vyšší přehlednost doplněna grafy, které graficky popisují dosažené výsledky.

První část praktické práce charakterizuje akciovou společnost. V této části jsou uvedeny informace o historii působnosti společnosti, jejich obchodních aktivitách a zaměstnancích.

Druhá část praktické práce zahrnuje horizontální analýzu, která porovnává hospodaření společnosti v čase a nabízí možnost porovnání jednotlivých let mezi sebou. V diplomové práci je porovnáváno období 2008 – 2013. Vertikální analýza hodnotí daný ukazatel v jednom časovém období procentuálně. Ukazuje jeho procentuální zastoupení v celkovém ukazateli sledovaného období. Analýza poměrových ukazatelů zahrnuje ukazatele rentability, ukazatele aktivity, ukazatele zadluženosti a ukazatele likvidity. Bankrotní modely orientačně predikují ohrožení společnosti. V práci je použit Index IN 95. Pro výpočet Indexu IN 95 je za potřebí znát závazky po době splatnosti. Ty nejsou z

účetních ukazů zřejmé, tak byli určeny, jako 3% ze závazků z obchodních vztahů. Bonitní modely jsou ex-post analýzy, které retrospektivně vyhodnocují příčiny současného stavu společnosti. V práci je obsažen Kralickův richly test, který je zpracován ve dvou variantách. Jedna varianta obsahuje účetní data společnosti a druhá varianta je snížena o odpis nehmotného majetku tzv. Ocenitelných práv. Dále jsou v práci použity IN indexy – IN 99, IN 01, IN 05. Následně jsou sledovány náklady z obchodních činností společnosti. Konkrétně je sledován vývoj nákladových položek za prodej zboží, výrobků a za provozování služeb. SWOT analýza zhodnocuje slabé a silné stránky společnosti, určí příležitosti a ohrožení podniku BETA, a. s.

Na závěr jsou dle výsledku provedených analýz uvedena doporučení pro společnost. Tyto doporučení mohou sloužit managementu společnosti pro navržení vhodné strategie, která bude mít za následek zvýšení ekonomické efektivity podniku.

3 Literární rešerše

3.1. Formy podnikání na území ČR

Základními právními formami podnikání jsou podniky jednotlivce, živnosti, nebo obchodní společnosti v klasifikaci na osobní obchodní společnosti a společnosti kapitálové (Kislingerová, 2010).

V České republice je možno podnikat jako fyzická osoba, nebo jako osoba právnická.

3.1.2 Živnosti

Podmínky podnikání **fyzických osob** jsou vymezeny živnostenským zákonem, který jako obecná právní norma upravuje pouze základní podmínky podnikání, neupravuje podmínky provozování jednotlivých živností. Ty jsou u vybraných živností upravovány příslušnými právními předpisy.

Živnost je definována jako soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.

Živnost může provozovat fyzická i právnická osoba (Rosochatecká, 2012).

Živnostenský zákon rozděluje živnosti:

- Ohlašovací – dělí se na řemeslnou, vázanou a volnou.
- Koncesované

3.1.3 Obchodní společnosti

Právnická osoba je uměle vytvořený obchodní subjekt zapsaný do obchodního rejstříku.

V České republice mohou právnické osoby podnikat pod jednou z následujících forem: společnost s ručením omezeným (s. r. o.),

akciová společnost (a.s.),
veřejná obchodní společnost (v. o. s.),
komanditní společnost (k. s.),
družstvo (podnikatel, 2013).

Nejvýznamnější právní formou podnikání z hlediska zajišťovaného objemu produkce jsou ve vyspělých zemích **akciové společnosti**. Jde rovněž o kapitálové společnosti. Základní jmění zde vzniká prodejem akcií. Jeho výše je dána počtem prodaných akcií a jejich nominální cenou (Valach, 2003).

Akciová společnost je společnost, jejíž základní kapitál je rozdělen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za nesplacení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti. Základní kapitál akciové společnosti založené bez veřejné nabídky akcií musí být alespoň 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR. Akcie je cenný papír, se kterým jsou spojena práva akcionáře. Akcionář má možnost jako společník se podílet podle zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti. Osoba, která se podílí na základním kapitálu společnosti, je oprávněna vykonávat práva akcionáře jako společníka.

Akciová společnost má 3 orgány:

Valná hromada – nejvyšší orgán akciové společnosti. Představuje shromáždění všech akcionářů. Rozhoduje o založení společnosti, o stanovách společnosti, volí orgány společnosti, schvaluje rozdělení zisku a účetní závěrku.

Představenstvo – statutární orgán, který řídí společnost a jedná jejím jménem. Zabezpečuje obchodní vedení. Má nejméně tři členy a rozhoduje většinou hlasů. Je voleno na 5 let.

Dozorčí rada – orgán, který kontroluje hospodaření společnosti, a má povoleno kontrolovat účetnictví i všechny další doklady společnosti. Členové jsou voleni valnou hromadou (Šebková, 2012).

3.2. Finanční analýza

Finanční analýza představuje formalizovanou metodu sloužící k hodnocení ekonomických výsledků podniku v minulosti i současnosti a předpokládá dosahování výsledků v budoucnosti. V obecné rovině rozlišujeme dva základní přístupy, fundamentální a technickou analýzu (Rosochatecká, 2012).

Technická finanční analýza posuzuje analyzovanou firmu jako izolovanou. Vstupní data jsou obvykle přesně specifikovaná (zejména účetní evidence) a v každém případě jsou zastoupeny tzv. daty tvrdými. Jsou známy i algoritmy zpracování vstupních dat, v současné době již na relativně vysokém stupni standardizace.

Fundamentální finanční analýza se vyznačuje mimo dokonalé znalosti poměrů v konkrétní firmě i důvěrnou znalostí kontextu podnikání (nejméně na odborovém základě, ale i s využitím širších systémových poznatků). Nároky na kvalifikaci analytika jsou v tomto případě velmi vysoké. Mimo tvrdých dat pracuje i s nespécifickými informacemi. Vstupní data zpracovává jak standardizovanými, tak metodami specifickými, včetně expertních soudů (Kalouda, 2011).

Informace, které se týkají finančního stavu podniku, jsou předmětem zájmu nejen manažerů, ale i mnoha dalších subjektů přicházejících tak či onak do kontaktu s daným podnikem. Uživatelé finančních analýz jsou jednak externí a jednak interní.

K **externím** uživatelům patří:

- investoři,
- banky a jiní věřitelé,
- stát a jeho orgány,
- obchodní partneři (zákazníci a dodavatelé),
- manažeři, konkurence apod.

K **interním** uživatelům výsledků finanční analýzy patří:

- manažeři,
- odboráři,
- zaměstnanci (Kislingerová, 2010).

3.2.1. Analýza poměrovými ukazateli

Poměrové ukazatele jsou nejčastěji používaným rozborovým postupem k účetním výkazům z hlediska využitelnosti a zároveň i z hlediska jiných úrovní analýz (např. odvětvová analýza). Nejpravděpodobnějším důvodem je, že analýza poměrovými ukazateli vychází výhradně z údajů ze základních účetních výkazů. Využívá tedy veřejně dostupné informace. Přístup k nim má také externí finanční analytik. Poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo několika účetních položek základních účetních výkazů k jiné položce nebo k jejich skupině (Růžičková, 2010).

Poměrové ukazatele finanční analýzy jsou obvykle definovány pěti následujícími okruhy ukazatelů:

1. Rentabilita,
2. Aktivita – vázanost kapitálu,
3. Likvidita – platební schopnost,
4. Zadluženost – struktura finančních zdrojů,
5. Finanční trh (Kalouda, 2011).

Ukazatelé rentability

Rentabilita (nebo-li výnosnost vloženého kapitálu) je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. U těchto poměrových ukazatelů se nejčastěji vychází ze dvou základních účetních výkazů, a to z výkazu zisku a ztráty a z rozvahy – větší důraz je samozřejmě kladen na výkaz zisku a ztrát (Růžičková, 2010).

Ukazatelé rentability přináší základní obraz o efektivitě podnikání. Poukazují, zda je efektivnější pracovat s vlastními prostředky, nebo cizím kapitálem. Dále vyhodnocují

efektivitu vlastního kapitálu v podnikání a poukazují na slabé stránky v hospodaření. Mezi základní poměrové ukazatele rentability patří:

Rentabilita aktiv ukazuje, jak efektivně ve firmě vytváříme zisk bez ohledu na to, z jakých zdrojů se tento zisk tvoří (jestli se jedná o zdroje vlastní nebo cizí).

$$\text{Rentabilita aktiv} = \frac{\text{zisk}}{\text{celková aktiva}} \times 100 [\%]$$

Rentabilita vlastního kapitálu ukazuje, jak efektivně se ve firmě zhodnocují prostředky, které jsou vloženy do podnikání. Samozřejmě se zde očekává vyšší výnos než např. výnos ze státních dluhopisů.

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}} \times 100 [\%]$$

Rentabilita tržeb poskytuje informaci o tom, jak velké výnosy se musí ve firmě vytvořit, aby byla dosažena 1,- Kč zisku.

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}} \times 100 [\%]$$

Rentabilita nákladů naopak vyjadřuje, kolik Kč nákladů se musí ve firmě vynaložit, aby byla dosažena 1,- Kč zisku.

$$\text{Rentabilita nákladů} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkové náklady}} \times 100 [\%]$$

Rentabilita dlouhodobého kapitálu poskytuje údaj, jak efektivní byly investice do firmy (ať už z vlastních či cizích zdrojů) z dlouhodobého hlediska.

$$\text{Rentabilita dlouhodobého kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{dlouhodobé závazky} + \text{vlastní kapitál}} \times 100 [\%]$$

(Jadviščák, 2011).

Ukazatelé likvidity

Likvidita určité složky představuje vyjádření vlastnosti dané složky rychle a bez velké ztráty hodnoty se přeměnit na peněžní hotovost. Tato vlastnost bývá často označována jako likvidnost. Naproti tomu likvidita podniku je vyjádřením schopnosti podniku uhradit včas všechny své platební závazky (Růžičková, 2010).

Ukazatelé likvidity avizují, jak si na tom stojí naše firma ve vztahu ke svým krátkodobým závazkům; tedy jak rychle je firma schopna tyto své závazky splácet. V praxi se nejčastěji používají následující ukazatelé likvidity:

Běžná likvidita (neboli likvidita III. stupně) uvádí, kolika korunami z celkových oběžných aktiv je pokryta 1 Kč krátkodobých závazků, neboli kolikrát je firma schopna uspokojit její věřitele, kdyby se v určitém momentě přeměnila tato oběžná aktiva na hotovost.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná ativa}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (\text{doporučená hodnota je v rozmezí } 1,5 - 2,5)$$

Pohotová likvidita (neboli likvidita II. stupně) je „očistěna“ o ne zrovna příliš likvidní položku - zásoby. Jinak řečeno, kolika korunami pohledávek a hotovosti (pokladna či bankovní účet) je pokryta 1 Kč krátkodobých závazků.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva - zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (\text{doporučená hodnota je v rozmezí } 0,7 - 1,2)$$

Okamžitá likvidita (neboli likvidita I. stupně) je právem považována za nejpřísnější likvidní ukazatel, neboť udává schopnost zaplatit své krátkodobé závazky „ihned“ –

tedy pomocí hotovosti, peněz na bankovních účtech, šeky či krátkodobými cennými papíry.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (\text{doporučená hodnota je v rozmezí } 0,2 - 0,5)$$

Solventnost firmy vhodně doplňuje výše uvedené ukazatele likvidity, neboť poskytuje obraz o tom, jak je firma schopna splácet své krátkodobé či dlouhodobé závazky z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Tento ukazatel by měl vykazovat vyšší než 30% hodnotu.

$$\text{Solventnost firmy} = \frac{\text{Bilanční Cash Flow}}{(\text{závazky krátkodobé} + \text{dlouhodobé}) - \text{finanční majetek}} \times 100 [\%]$$

(Jadviščák, 2011).

Ukazatelé aktivity

Ukazatele aktivity měří schopnost společnosti využít investované finanční prostředky a vázanost jednotlivých složek kapitálu jednotlivých typech aktiv a pasiv. Tyto ukazatele nejčastěji vyjadřují počet obrátek jednotlivých složek zdrojů nebo aktiv, nebo dobu obratu – což je reciproká hodnota k počtu obrátek (Růžičková, 2010) .

Nejčastěji se používají následující ukazatele:

Obrat aktiv, označovaný též jako produktivita vloženého kapitálu, měří efektivnost využití veškerých aktiv ve firmě. Ukazuje, jak se zhodnocují aktiva ve výrobní činnosti firmy bez ohledu na zdroje jejich krytí.

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

Obrat stálých aktiv je ukazatelem efektivnosti využívání budov, strojů, zařízení, dopravních prostředků a ostatního dlouhodobého HIM. Případná nepříznivá hodnota signalizuje její nízké využití a je upozorněním pro výrobu, aby zvýšila využití svých výrobních kapacit. Zároveň je upozorněním pro manažery, aby omezili firemní investice.

$$\text{Obrat stálých aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{dlouhodobý hmotný majetek}}$$

Obrat zásob vyjadřuje, kolikrát je během roku každá položka zásob přeměněna v hotovost (prodána) a znovu uskladněna. Přináší tedy přehled o úrovni likvidity těchto zásob.

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}}$$

Doba obratu zásob udává, za jakou dobu (ve dnech) firma průměrně prodá své zásoby. Jinak řečeno, jak dlouho jsou tyto zásoby fyzicky na skladě, a váží tak na sebe finanční prostředky.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/365} \quad [\text{ve dnech}]$$

Doba obratu pohledávek, neboli doba splatnosti pohledávek, nám říká, za jak dlouhou dobu (v průměru) zákazník firmě zaplatí; tedy jak dlouhou dobu má firma v těchto pohledávkách vázány finance.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}/365} \quad [\text{ve dnech}]$$

Doba obratu závazků stanovuje dobu, která (v průměru) uplyne mezi nákupem zásob či externích výkonů a jejich úhradou; tedy jaká je platební morálka vůči věřitelům.

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky}}{\text{tržby}/365} \quad [\text{ve dnech}]$$

(Jadviščák, 2011).

Ukazatelé zadluženosti

Pojmem „zadluženost“ se vyjadřuje skutečnost, že podnik používá k financování aktiv ve své činnosti cizí zdroje, tedy dluh. V reálné ekonomice u velkých podniků nepřichází v úvahu, že by podnik financoval veškerá svá aktiva z vlastního anebo naopak jen z cizího kapitálu (Růžičková, 2010).

Ukazatelé zadluženosti přináší informace týkající se úvěrového zatížení firmy. To je do určité míry žádoucí, ale nesmí to firmu zatěžovat příliš vysokými finančními náklady. Vyšší zadluženost je proto možná, ale jen v případě vyšších hodnot firemní rentability.

Celková zadluženost (věřitelské riziko) charakterizuje finanční úroveň firmy. Ukazuje míru krytí firemního majetku cizími zdroji. Vyšší hodnoty jsou rizikem pro věřitele, především pro banku.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}} \times 100 \quad [\%]$$

Míra zadluženosti je poměrně významným ukazatelem pro banku z hlediska poskytnutí úvěru. Cizí zdroje by neměly překročit jeden a půl násobek hodnoty vlastního jmění. Optimální stav je nižší hodnota cizích zdrojů než vlastního jmění.

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní jmění}} \times 100 \quad [\%]$$

Úrokové krytí je poměrový ukazatel, který identifikuje, kolikrát jsou úroky z poskytnutých úvěrů kryty výsledkem hospodaření firmy za dané účetní období. Čím vyšší je tento ukazatel, tím vyšší je úroveň finanční situace ve firmě.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{HV za účetní období} + \text{nákladové úroky}}{\text{nákladové úroky}} \times 100 \text{ [\%]}$$

(HV = hospodářský výsledek)

Úrokové zatížení - tento ukazatel vyjadřuje, kolik % ze zisku firmy odčerpávají placené úroky. Tento ukazatel by neměl přesáhnout 40% hranici.

$$\text{Úrokové zatížení} = \frac{\text{nákladové úroky}}{\text{HV za účetní období} + \text{nákladové úroky}} \times 100 \text{ [\%]}$$

Koeficient samofinancování je opakem k celkové zadluženosti (jejich součet = 100%). Udává, do jaké míry je firma schopna pokrýt své potřeby z vlastních zdrojů. Je vyjádřením finanční stability a samostatnosti firmy.

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní jmění}}{\text{celková aktiva}} \times 100 \text{ [\%]}$$

Doba splácení dluhu z Cash Flow nám vyjadřuje, za jak dlouho je firma schopna uhradit své závazky. Za příznivou hodnotu se považuje ukazatel do 3 let.

$$\text{Doba splácení dluhu} = \frac{(\text{krátkodobé} + \text{dlouhodobé}) \text{ závazky} - \text{finanční majetek}}{\text{bilanční Cash Flow}}$$

(Jadviščák, 2011).

3.3. Ekonomická efektivnost

Základem pro rozhodnutí o tom, zda přijmout daný projekt a realizovat jej, či který z navržených projektů, resp. jejich variant, by měl být zvolen k realizaci, je propočet určitých kritérií (ukazatelů) ekonomické efektivnosti. Tato kritéria měří zpravidla výnosnost (návratnost) zdrojů vynaložených na realizaci projektu.

Pro hodnocení ekonomické efektivnosti investičních projektů se nejčastěji používají tato kritéria:

- **rentabilita kapitálu**, a to kapitálu vlastního, resp. celkového (return on capital)
- **doba úhrady** či **dobá návratnosti** (payback period)
- kritéria založená na diskontování zahrnující **čistou současnou hodnotu** (net present value), **index rentability** (profitability index) a **vnitřní výnosové procento** (internal rate of return) (Fotr, 2005).

3.3.1 Paretova analýza

Paretova nebo také ABC analýza je velice jednoduchým, ale přesto efektivním nástrojem, který umožňuje firmám se matematicky exaktně soustředit na to, co je pro ně skutečně důležité. Použit lze přitom na zákazníky, vlastní výrobky a služby či třeba na skladové zásoby (Zikmund, 2011).

ABC analýza funguje na principu, že celkový problém postatně ovlivňuje pouze několik faktorů. Základní funkcí ABC analýzy je skutečnost, která vyplývá z tzv. Paretova pravidla. Toto pravidlo říká, že 80% všech důsledků způsobuje jen asi 20% příčin (Lendvayová, 2010).

Paterovo pravidlo našlo uplatnění v mnoha různých oblastech, nejen v ekonomice. Dnes jeho podoba může vypadat takto:

80% zisku vytváří 20% produktů,

20% činností firmy přináší 80 % zisku,

80% zmetků ve výrobě způsobuje 20% příčin (Střelec, 2010).

ABC analýza se využívá i při analýze výrobních zásob, kde sledovaným parametrem není obrat, ale průměrná výše zásob jednotlivých položek v hodnotovém vyjádření. Z hlediska takové ABC klasifikace získáváme tyto tři skupiny položek:

A - Položky s největším podílem na celkové zásobě. Z hlediska redukce zásob představují největší potenciál možného snížení úrovně zásob.

B - Při těchto složkách je možné vytvářet určité zásoby v návaznosti na výrobní plán. Položky s průměrnou výškou zásoby a průměrným potenciálem redukce.

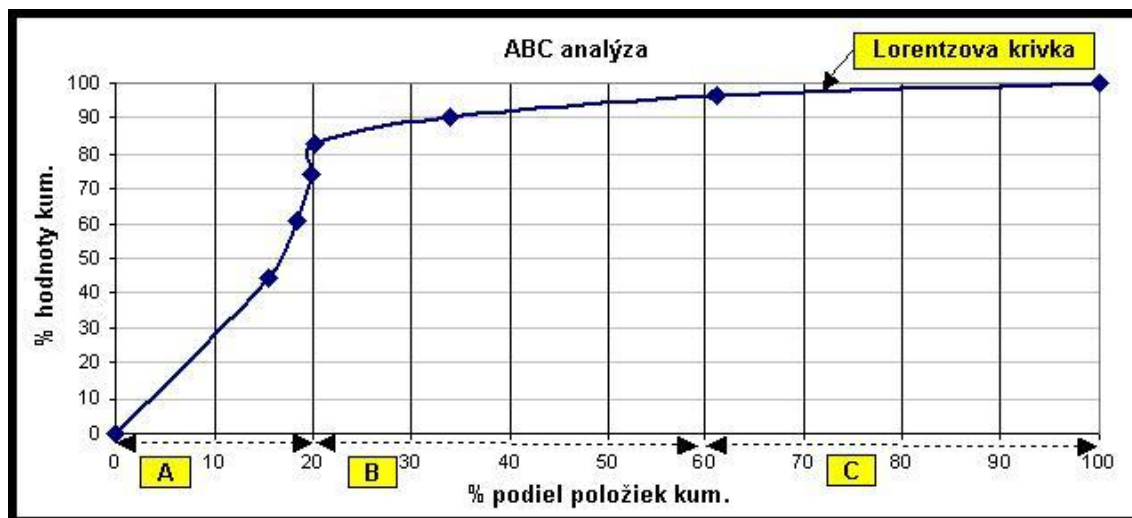
C - Do této skupiny patří položky s nízkou zásobou ve skladu. U těchto položek je obvykle potenciál jejich možné redukce buď nulový, nebo zanedbatelně malý, proto z hlediska redukce zásob jsou prakticky bezvýznamný (Uhrová, 2007).

Přínosem ABC analýzy je přehled o tom, které položky nejvíce přispívají k hospodářskému výsledku firmy, a tudíž jsou pro nás nejdůležitější, musí jim být věnována největší pozornost a pro jejich řízení musí být použity nejpreciznější systémy, respektive přehled o podílu jednotlivých položek na celkové zásobě (Lendvayová, 2010).

Všeobecný postup při klasifikaci položek podle metody ABC je následující:

- Zvolit parametr, který nejlépe vystihuje podstatu sledovaného problému
- Vypočítat procentuální podíl každého prvku na celkové hodnotě parametru a na celkovém počtu prvků, viz Obr. 1.
- Seřadit prvky vzestupně podle procentuálního podílu na sledovaném parametru
- Sestavit graf v souřadnicích „% podíl na celkovém počtu prvků - % podíl na celkové hodnotě parametru“
- Rozdělit položky do skupin A, B, C podle následujícího pravidla:

Obr. 1: Grafická prezentace výsledků ABC analýzy je realizovaná pomocí tzv. Lorenzovy křivky

Zdroj: www.ipaczech.cz

Z hlediska řízení zásob se jako kritérium klasifikace položek používá podíl položek na celkovém obrátu.

Skupina A: asi 70 - 80% podíl na celkové hodnotě parametru, asi 10 - 15% podíl na celkovém počtu prvků.

Skupina B: asi 15 - 20% podíl na celkové hodnotě parametru, asi 15 - 20% podíl na celkovém počtu prvků.

Skupina C: asi 5 - 10% podíl na celkové hodnotě parametru, asi 60 - 80% podíl na celkovém počtu prvků, (Uhrová, 2007).

3.3.2. SWOT analýza

SWOT analýza je nejjednodušší systematický přístup pro analýzy společnosti či konkurence. SWOT je zkratka složená ze slov „Strengths“ (silné stránky), „Weaknesses“ (slabé stránky), „Opportunities“ (příležitosti) a „Threats“ (hrozby), viz Obr. 2.

SWOT analýza se zaměřuje na vlastní společnost či na analýzu konkurence. Postup analýzy konkurence je takový, že se nejprve provede analýza prostředí, ze které se získají potřebné informace o konkurenci, a postupuje se dále ve čtyřech zmíněných

oblastech SWOT. Hodnotí se silné stránky konkurentů a vlastní společnosti, slabé stránky konkurentů a vlastní společnosti a tyto informace se využijí pro definování příležitostí, které společnost má, či k definici hrozeb, které představují konkurenti (Fotr, 2012).

Obr. 2: SWOT Analýza

	POMOCNÉ dosažení cíle	ŠKODLIVÉ dosažení cíle
VNITŘNÍ PŮVOD atributy organizace	<p>S</p> <p>SILNÉ STRÁNKY</p> <p>strenghts</p>	<p>W</p> <p>SLABÉ STRÁNKY</p> <p>weaknesses</p>
VNĚJŠÍ PŮVOD atributy prostředí	<p>O</p> <p>PŘÍLEŽITOSTI</p> <p>opportunities</p>	<p>T</p> <p>HROZBY</p> <p>threats</p>

Zdroj: www.sunmarket.cz

Silné stránky

Silná stránka je úspěchem samotné firmy. Silných stránek může být mnoho, záleží na typu organizace. Mezi silné stránky mohou patřit např. velikost firmy, kvalitní vedoucí pracovníci s velkými zkušenostmi, dostatek kvalifikovaných a zkušených pracovníků, moderní technologie, firemní know-how, optimální množství finančních prostředků na rozvoj firmy atd.

Slabé stránky

Opačným stavem vyjmenovaných silných stránek jsou stránky slabé. Lze k nim přidat např. nedostatečné pochopení marketingu a reklamní kampaně ze strany vedoucích pracovníků, nedostatek obchodních dovedností, špatná kvalita surovin atd.

Příležitosti

Příležitosti přinášejí potenciální užitek pro firmu. Jejich využitím může firma získat konkurenční výhodu či finanční prostředky. Většinou přicházejí zvenčí, např. navázání kontaktů s novými partnery, možnost expandovat na nové trhy, zájem investorů o firmu, nové příležitosti pro investování atd.

Hrozby

Hrozby představují opět protipól příležitostí, stejně jako slabé stránky opak silných stránek. Hrozbou může být příliv nové a silné konkurence, která ohrozí stabilitu firmy na trhu, možná akvizice firmy ze strany konkurenta, nestabilní politická situace v oblasti, kde se firma pohybuje atd. (Domanská, 2008).

3.3.3 Efektivnost podniku

Ukazatele efektivnosti jsou v celku relativní ukazatele vyjadřující vztah mezi efektem a příslušným vstupem a výstupem (Boháčková, 2010).

$$\text{Obecný ukazatel efektivnosti} = \frac{\text{efekt (rozdíl výstupu a vstupu)}}{\text{vstup (resp.výstup)}}$$

Výstup = produkce, tržby, výnosy = velikost užitku.

Vstup = náklady (celkové, mzdové, materiálové) = vložené prostředky.

Efektivnost stanovená v peněžních jednotkách vyjadřuje kolik korun výstupu připadne na jednu korunu vstupu (Oalib, 2012).

Efektivnost jako ekonomický vztah mezi vstupy a výstupy je také možné sledovat ve více rovinách:

Efektivnost výrobních faktorů, kde se sleduje přeměna základních výrobních faktorů: půdy, práce a kapitálu na výstupy (efekty).

Efektivnost hospodaření, kde jsou sledovány veškeré vstupy a výstupy do hospodářské činnosti a na jejich základě pak dosažené efekty.

Ukazatele efektivity je zároveň možné sledovat jak v dimenzi zemědělského odvětví, tak na úrovni podniku (Boháčková, 2010).

3.4. Produktivita

Účinnost (efektivnost), s jakou jsou výrobní faktory využívány ve výrobě, se označuje jako jejich produktivita. Produktivita se týká všech podniků, výrobních i nevýrobních, neboť výrobou v nejširším pojetí rozumíme transformaci vstupů v užitečné výstupy – výrobky či služby (Synek, 2011).

Po vzniku podniku je třeba zajistit jeho rozvoj, aby mohly být dosaženy předpokládané cíle. K naplnění cílů se v podniku organizují činnosti, jejichž výsledek uspokojuje určitý okruh společenských potřeb. Realizace výrobků či služeb na trhu potom přináší zisk k uspokojení potřeb podnikatele. Proto je důležité cíle správně formulovat (Rosochatecká, 2009).

V čem a jak bude firma podnikat, se liší podle toho, zda má podnik jednu nebo více podnikatelských aktivit. V případě podniku s jednou podnikatelskou aktivitou by tato aktivita měla být definována ve třech rovinách. Kdo, čím a jak bude uspokojován. U podniku s více podnikatelskými aktivitami musí být podnikatelská aktivita definována na úrovni podnikové a na úrovni jednotlivých podnikových či podnikatelských jednotek (SBU - Strategic Business Unit). Pro každou SBU je nutné si klást stejné otázky, jako u jedné podnikatelské aktivity. Podniková úroveň musí být zaměřena na skladbu správného podnikatelského portfolia tak, jak bylo uvedeno v analytické části.

Z vize podniku vychází management při definici obecných a strategických cílů podniku, což jsou žádoucí budoucí stavy, kterých chce vedení firmy dosáhnout. Tyto cíle jsou východiskem pro vrcholové plánování.

Cíle by měly odpovídat SMART definici, což znamená, že musí stimulovat k dosažení co nejlepších výsledků (Stimulating), jejich dosažení musí být měřitelné (Measurable), musí být přijatelné pro ty, kdo je budou plnit (Acceptable), musí být reálné a dosažitelné (Realistic) a musí být vymezené časově (Timed). Cíle musí být samozřejmě jasně specifikovány, aby nedocházelo k případným nedorozuměním.

Počet cílů by měl být velmi malý, aby je firma byla schopná zvládnout a zajistit pro jejich plnění potřebné prostředky. Snahy o vytyčení více cílů než dvanáct většinou vedou k velkému roztržštění zdrojů.

Typickými strategickými cíli jsou cíle ekonomické a tržní, mezi které patří zejména ziskovost, tvorba ekonomické přidané hodnoty (EVA - Economic Value Added), růst firmy a jejího majetku nebo podíl na trhu (Jonáš, 2012).

3.5. Problematika nákladů

Náklady podniku představují spotřebu výrobních činitelů vyjádřenou v penězích. V souvislosti se spotřebou výrobních činitelů je důležité zdůraznit magické slovo hospodárnost. Podnikatel by měl vynakládat náklady účelně. Zejména v případě vyšší opakovanosti výroby by měl mít co nejlépe zdůvodněnou úroveň vynaložených nákladů. K tomuto účelu slouží výrobní kalkulace, při jejichž sestavení se lze opřít o tzv. technicko-hospodárné normy, mezi které patří: normy spotřeby materiálu, práce, normy výrobních kapacit atd. (Veber, 2008).

Náklady jsou důležitým syntetickým ukazatelem kvality činnosti podniku. Úkolem managementu je proto usměrňovat a ovládat je. Řízení nákladů vyžaduje podrobné třídění (Synek, 2011).

V ekonomické teorii se rozlišují implicitní a explicitní náklady.

Implicitní náklady firma reálně neplatí. Jde o tzv. náklady obětované příležitosti čili výnosy, o které firma přichází v důsledku toho, že využívá zdroje určitým způsobem, a při tom by je mohla využívat jiným způsobem.

Implicitní náklady představují v podstatě tak zvaný ušlý příjem z výrobních faktorů, které jsou ve vlastnictví majitele firmy. Podnikatel má totiž vždy dvě možnosti – podnikat se svými výrobními faktory sám, nebo je pronajmout jinému podnikateli.

Explicitní náklady jsou skutečně vynaložené náklady, které musí firma reálně vynaložit v peněžní podobě na nákup nebo nájem výrobních faktorů (např. mzdové náklady, náklady na nákup strojů, materiálu, surovin atd.). V tomto případě se explicitní náklady neliší od účetních (Brčák, 2010).

V závislosti na změnách objemu výroby se mění část celkových nákladů – nazýváme je **náklady fixní**. Ty se mohou vyvíjet buď stejně rychle jako objem výroby – pak jde o **proporcionální náklady**, rychleji než objem výroby – pak jde o **nadproporcionální** (progresivní) **náklady**, nebo pomaleji než objem výroby – a pak jde o **podproporcionální** (degresivní) **náklady**. Jestliže se v praxi zjistí, že se náklady vyvíjí nadproporcionálně, musí se udělat opatření, aby se tento nepříznivý vývoj změnil. Do variabilních nákladů patří jednicové náklady a část nákladů režijních. Při manažerských výpočtech obvykle předpokládáme, že se náklady vyvíjejí lineárně (proporcionálně).

Druhá část nákladů je na změnách objemu výroby nezávislá, nemění se; nazývají se **fixní** (pevné, neměnné) **náklady**. Tyto náklady jsou vyvolány nutností zabezpečit chod (provozní pohotovost, výrobní kapacitu) podniku jako celku. Někdy jsou nazývány náklady provozní připravenosti, pohotovostní nebo kapacitní. Jejich neměnnost je však relativní – i fixní náklady se mění při změně výrobní kapacity nebo při rozsáhlé změně výrobního programu. Nemění se však plynule, ale náhle skokem. Dělení nákladů na fixní a variabilní má proto své opodstatnění pouze v krátkém období, neboť v delším časovém období se mění i náklady fixní. Do fixních nákladů patří velká část režii, např. odpisy, mzdy správních a technických pracovníků, nájemné, pojištění, úroky z půjček, leasingové poplatky, náklady na počítačové vybavení, náklady na školení a vzdělávání pracovníků aj. (Synek, 2011).

Kalkulace nákladů je písemný přehled jednotlivých složek nákladů a jejich úhrn na kalkulační jednici. Kalkulační jednice je určitý výkon (výrobek, polotovár, práce nebo služba) vymezený měřicí jednotkou, např. jednotkou množství (kusy), hmotnosti (kg), délky (m), plochy (m²), času (h) atd. Mohou to být výkony odbytové, prodávané mimo podnik, nebo vnitropodnikové, předávané uvnitř podniku.

Jednotlivé složky nákladů se vyčísľují v kalkulačních položkách. Doporučené kalkulační položky obsahuje všeobecný kalkulační vzorec, který – i když není závazný a jeho struktura je věcí podnikatelského subjektu – používá většina podniků v České republice. Má tyto položky:

Všeobecný kalkulační vzorec

1. přímý materiál
2. přímé mzdy
3. ostatní přímé náklady
4. výrobní (provozní) režie
vlastní náklady výroby - položky 1 až 4
5. správní režie
vlastní náklady výkonu – položky 1 až 5
6. odbytové náklady
úplné vlastní náklady výkonu – položky 1 až 6
7. zisk (ztráta)
cena výkonu (Verber, 2008).

3.6. Bankrotní modely

Bankrotní modely predikují, zda je účetní jednotka v blízké budoucnosti ohrožena bankrotem či nikoliv. Vychází přitom z předpokladu, že účetní jednotky, které jsou ohrožené bankrotem, vykazují určité společné znaky, jako např. problémy s běžnou likviditou, snižování pracovního kapitálu, záporná rentabilita celkového kapitálu atd. (Strouhal, 2008).

3.6.1 Indexy IN

Index důvěryhodnosti In95 je původní český pokus Inky a Ivana Neumaierových objevit postup, který umožňuje odhad finančního rizika českých podniků z pohledu světových ratingových agentur (váhy a kritéria jsou uvedeny v následujícím příkladu).

Vzorec:

$$IN95 = 0,23 * X1 + 0,11 * X2 + 6,08 * X3 + 0,43 * X4 + 0,10 * X5 + 8,79 * X6$$

Kde: X1 = aktiva celkem / cizí kapitál,

X2 = PVH / nákladové úroky,

X3 = PVH / celková aktiva,

X4 = celkové tržby z hlavní činnosti / celková aktiva,

X5 = oběžná aktiva / krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry,

X6 = závazky po lhůtě splatnosti / celkové tržby z hlavní činnosti (Landa, 2008).

Index IN99 je bonitní model vytvořený pro majitele podniku. Při tvorbě tohoto nového indexu byla použita diskriminační analýza, díky níž byly zrevidovány váhy ukazatelů indexu IN95 platné pro ČR s důrazem jejich významu pro vytvoření kladné hodnoty ekonomického zisku.

Vzorec:

$$IN99 = -0,017 * X1 + 4,573 * X3 + 0,481 * X4 + 0,015 * X5$$

Kde: X1 = aktiva / cizí kapitál,

X3 = PVH / celková aktiva,

X4 = celkové tržby z hlavní činnosti / celková aktiva,

X5 = oběžná aktiva / krátkodobé závazky (finanalysis, 2014).

Index IN01 je spojením obou předchozích indexů a vznikl diskriminační analýzou. Byl vytvořen vzorek 1915 podniků z průmyslu, rozdělených na skupinu 583 podniků, které tvořily hodnotu a 503 podniků v ohrožení bankrotem a 829 dalších podniků

Vzorec:

$$IN01 = 0,13 * X1 + 0,04 * X2 + 3,92 * X3 + 0,21 * X4 + 0,09 * X5$$

Kde: X1 = aktiva celkem / cizí kapitál,

X2 = PVH / nákladové úroky,

X3 = PVH / celková aktiva,

X4 = celkové tržby z hlavní činnosti / celková aktiva,

X5 = oběžná aktiva / krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry

(Sedláček, 2007).

Index IN05 je prozatím posledním vytvořeným indexem Inky a Ivana Neumaierových. Tento index je aktualizace indexu IN01 podle testů na průmyslových podnicích z roku 2004.

Vzorec:

$$IN05 = 0,13 * X1 + 0,04 * X2 + 3,97 * X3 + 0,21 * X4 + 0,09 * X5$$

Kde: X1 = aktiva celkem / cizí kapitál,

X2 = PVH / nákladové úroky,

X3 = PVH / celková aktiva,

X4 = celkové tržby z hlavní činnosti / celková aktiva,

X5 = oběžná aktiva / krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry,

(finanalysis, 2014).

3.7. Bonitní modely

Bonitní modely předvídají finanční zdraví společnosti. Vyhodnocení je rozděleno do různě široké škály, a to od dobrého zdraví až po to špatné. Bonitní modely umožňují jejich uživatelům srovnání společností, které se pohybují ve stejném oboru činnosti (Strouhal, 2008).

3.7.1 Kralickův rychlý test

Rychlý test (Quick test) navrhl v roce 1990 P. Kralicek a poskytuje rychlou možnost s celkem dobrou vypovídající schopností označkovat zkoumanou společnost. Při jeho konstrukci bylo použito ukazatelů, které nesmí podléhat rušivým vlivům a navíc musí vyčerpávajícím způsobem reprezentovat celý informační potenciál rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Z toho důvodu byl zvolen ukazatel ze stability, likvidity, rentability a výsledku hospodaření. Z důvodu zabezpečení vyvážené analýzy finanční stability a zároveň výnosové situace společnosti.

Ukazatele Kralickova rychlého testu:

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu (koeficient samofinancování)} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Uvedený ukazatel ukazuje kapitálovou sílu společnosti a zde existuje mnoho dluhů v penězích, nebo v procentech celkových aktiv. Přitom popisuje dlouhodobou finanční stabilitu a samostatnost společnosti.

$$\text{Doba splácení dluhu} = \frac{\text{krátkodobé a dlouhodobé závazky}}{\text{výsledek hospodaření za běžnou činnost}}$$

Tento ukazatele vypovídá, za jak dlouhé období je společnost schopna uhradit své závazky.

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{\text{provozní výsledek hospodaření}}{\text{tržby celkem}} * 100$$

Tento ukazatel ROA poměřuje zisk s celkovými aktivy investovanými do podnikání bez pohledu, z jakého zdroje jsou financovány.

$$\text{Rentabilita aktiv} = \frac{\text{provozní výsledek hospodaření}}{\text{aktiva celkem}} * 100$$

Ukazatel ROS popisuje zisk vztažený k tržbám. Tržby ve jmenovateli představují tržní hodnocení výkonu společnosti za hospodářský rok (Sedláček, 2007).

4 Vlastní práce

4.1. Základní informace o společnosti

Obchodní firma:	BETA, a.s.
Datum zápisu:	24. listopadu 1997
Identifikační číslo:	261 66 657
Právní forma:	Akciová společnost
Akcie:	125 ks kmenových akcií v jmenovité hodnotě 100 000,- Kč 20 ks kmenových akcií v jmenovité hodnotě 50 000,- Kč
Základní kapitál:	13 500 000,- Kč
	Splaceno: 100%

4.1.1. Charakteristika společnosti

Společnost BETA, a. s. byla založena v Pelhřimově a do obchodního rejstříku u Krajského soudu v Českých Budějovicích byla zapsána dne 24. listopadu 1997. Společnosti bylo přiděleno IČ 261 66 657. Společnost měla z počátku pouze dva zaměstnance a zabývala se pouze distribucí strojů na zpracování brambor. Od založení se firma rozvíjí a rozšiřuje se počet zaměstnanců, zvyšuje se objem výkonů a rozsah činnosti společnosti.

Akciová společnost BETA, a. s. je perspektivní podnik, který se rozvíjí ve své činnosti. Postupné zvyšování výkonů je dosaženo profesionalitou poskytovaných služeb, vřelého vztahu se zákazníky, poctivou cenovou politikou, dodržováním dodacích lhůt.

Společnost využívá účetní software Ježek

Předmětem podnikání společnosti BETA, a. s. je výroba, obchod a služby pro zemědělství se zaměřením na technologii pěstování a zpracování brambor, opravy dopravních prostředků a pracovních strojů.

Společnost BETA, a. s. podniká na území Vysočiny. Kraj Vysočina má centrální polohu v rámci ČR. Ekonomická výkonnost kraje ve srovnání s ostatními regiony ČR zaostává

za průměrem. Podíl kraje na HDP České republiky osciluje v posledních letech kolem 4%, což představuje 12. místo mezi kraji. Kraj Vysočina nadále pokračuje v tradici zemědělské výroby. Přestože zdejší přírodní podmínky jsou podprůměrné (nadmořská výška a sklonitost území snižují produkční schopnost půd, pro některé komodity a činnosti je území Vysočiny optimální - produkce brambor, olejnin, pastevní chov skotu. Nespornou výhodou regionu je relativně nízký stupeň kriminality a nízký podíl sociálně rizikových skupin obyvatelstva.

Charakteristika společnosti

Společnost BETA, a. s. se zabývá následujícími činnostmi:

- 1. Specifikace** – přípravy půdy, sázení, sklizeň, příjem a čištění, naskladnění, praní, škrabání, likvidace odpadu, zvlažování
- 2. Obchodní činnost** – prodej technologií, prodej náhradních dílů
- 3. Služby** – příprava půdy, sázení a sklizeň
- 4. Poradenská činnost**
- 5. Zastoupení firem REEKIE, DOWNS a COX pro ČR a SR**

Obchodní program společnosti BETA, a. s.:

- Stroje na základní zpracování přípravu půdy
- Stroje pro orbu a zušlechťování půdy
- Stroje pro sběr kamene
- Stroje zařízení pro sklizeň
- Stroje pro sklizeň brambor
- Vyorávače brambor
- Stroje na sklizeň brambor
- Stroje na třídění a rozdužování zemědělských plodin
- Třídíčky brambor

Podnikatelské aktivity společnosti BETA, a. s. (obory dle CZ-NACE)

- Velkoobchod se zemědělskými stroji, příslušenstvím a nářadím (včetně traktorů)

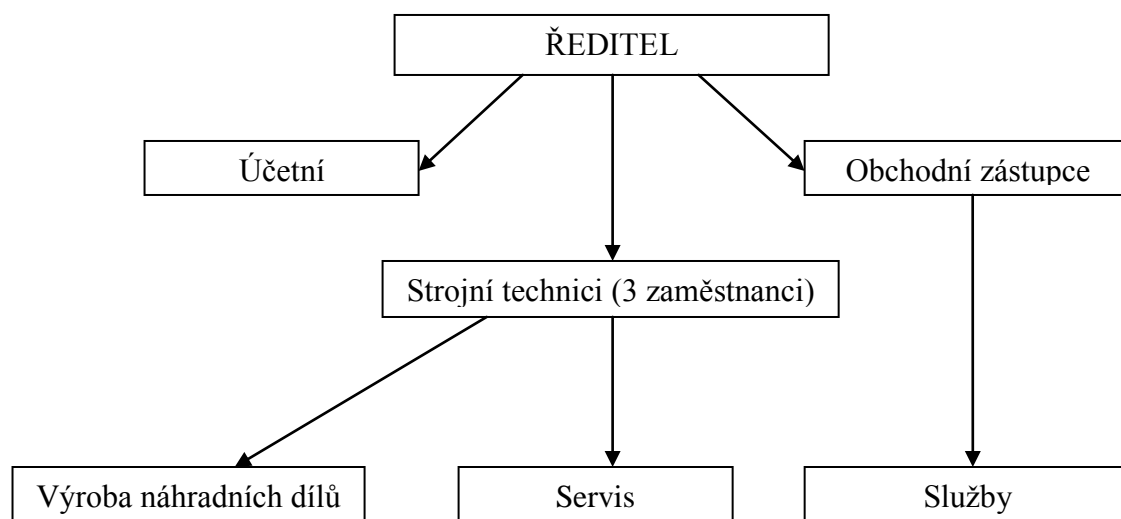
- Zpracování brambor
- Výroba ostatních strojů pro všeobecné účely
- Ostatní specializovaný maloobchod v prodejnách
- Ostatní podnikatelské činnosti j. n.

4.1.2. Zaměstnanci:

Průměrný počet zaměstnanců za rok 2013 byl celkem 10, (8 mužů a 2 ženy). Z toho 2 zaměstnanci jsou na řídicích pozicích.

V podniku je celoročně zaměstnáno na hlavní pracovní poměr 6 osob: Ředitel společnosti, obchodní zástupkyně, účetní a 3 strojní technici (viz Obr. 3).

Obr. 3: Organizační a řídicí struktura podniku

Zdroj: vlastní zpracování

Ředitel společnosti je členem představenstva, který jedná jménem společnosti a stanovuje její cíle. Je nadřízeným 5 zaměstnanců mimo sezonu, během sezony se počet zaměstnanců zvyšuje. Přijímá nové zaměstnance a na své podřízené deleguje některé úkoly. Do jeho náplně práce patří také komunikace převážně s novými zákazníky. Protože jako jediný ve firmě ovládá cizí jazyky, spravuje převážně zahraniční klientelu.

Spolu s tímto je spojena i realizace objednávek a plná odpovědnost za ně a řešení reklamací zejména v souvislosti se zahraniční klientelou.

Obchodní zástupkyně je přímou podřízenou ředitele společnosti a zastupuje ho v jeho nepřítomnosti. Svou obchodní činností pro společnost se zaměřuje zejména na stálou klientelu České republiky a Slovenska. Dále vyřizuje objednávky, řeší v případě potřeby reklamace, a to převážně se stálou českou či slovenskou klientelou. Mezi další její činnosti patří předávání informací od ředitele společnosti do dílny. Pozice obchodní zástupkyně je kumulovaná – částečně zastává práci skladníka. Během sezony spravuje celý útvar služeb.

Účetní je přímou podřízenou ředitele společnosti. Sestavuje a předkládá řediteli účetní výsledky činnosti společnosti. Její hlavní náplní práce je zpracovávání účetnictví a daní a personální činnost. Zastupuje obchodní zástupkyni v případě její nepřítomnosti, a to zejména přes sezonu, kdy je nepřítomnost obchodní zástupkyně velmi častá. Dále úzce spolupracuje s obchodní zástupkyní v činnostech spojených se skladem. Účetní vystavuje faktury a dodací listy na základě podkladů od obchodní zástupkyně. Při dodávce zboží kontroluje zboží dle faktury, která je doručena do společnosti poštou. Až po obdržení faktury a kontrole zboží se uloží objednané zboží do skladového systému.

Strojní techniky, které vede a řídí přímo ředitel společnosti. Jedná se o 3 zaměstnance celoročně, v sezóně společnost najímá na výpomoc brigádníky. Jejich činnost je rozdělena do dvou částí:

- Servis, provádění montáže strojů dovezených od dodavatelů ze zahraničí a opravu strojů zákazníků
- Výrobu náhradních dílů, v sezóně se najímají brigádníci dle potřeby

Počet zaměstnanců pracujících v podniku se mění dle bramborové sezony, která se odvíjí dle počasí, ale většinou trvá od konce března do konce září. V tomto období se počet zaměstnanců společnosti BETA, a. s. i zdvojnásobuje. Záleží na mnoha faktorech: na počtu objednaných služeb, počasí, typu služby, typu půdy, vzdálenosti pole zákazníka atd. V trvání bramborového období se najímají další zaměstnanci na dohodu o vykonání práce. Tito zaměstnanci jsou většinou najímáni jako obsluha traktoru a

bramborové techniky, která je objednána zákazníkem. Dále jsou najímání letní brigádníci, kteří pomáhají s výrobou náhradních dílů.

Tabulka č. 1 – Přehled počtu zaměstnanců a osobních nákladů za rok 2013 (v tis. Kč)

	Počet	Mzdové náklady	Soc. a zdrav. Zabezpečení	Osobní náklady celkem
Zaměstnanci	10	3 763	1 210	5 238

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 2: Přehled počtu zaměstnanců a osobních nákladů za rok 2012 (v tis. Kč)

	Počet	Mzdové náklady	Soc. a zdrav. Zabezpečení	Osobní náklady celkem
Zaměstnanci	10	3 471	1 110	4 753

Zdroj: vlastní zpracování

Počet zaměstnanců je zprůměrován z celého roku a patří do něj i osoby zaměstnané na dohodu o provedení práce. Do ostatních osobních nákladů patří příspěvek na stravování, penzijní pojištění zaměstnanců a odměny statutárnímu orgánu. Všichni zaměstnanci obdrželi od společnosti mobilní telefon, ředitel a obchodní zástupkyně mají k dispozici automobil. Mzda zaměstnanců se pravidelně zvyšuje s přímou úměrností se zkušenostmi a výkony zaměstnanců a v neposlední řadě i obratem společnosti.

4.1.3. Obchodní vztahy s dodavateli, odběrateli a konkurencí

Za 17 let obchodní činnosti čítá adresář společnosti BETA, a. s. přes 1 200 kontaktů na odběratele a dodavatele. Mezi největší odběratele zemědělských strojů se řadí ZD Čechtice, SENAGRO a.s. a ZD Kojčice. Nejvíce služeb nakoupily společnosti. Největší dodavatelé strojní technologie jsou společnosti ScanStone Ltd, Tong Peal Ltd a AVR bvba. Jedni z největších dodavatelů náhradních dílů na bramborovou technologii jsou společnosti DE BRUYNE nv/sa, Crushing Tech S.r.l.. Pohonné hmoty pro traktory tak osobní automobily dodává společnost IROMEZ s. r. o.. Plyn a elektřinu dodává firma

E.ON Česká republika, s.r.o., internet a mobilní služby obstarává společnost O2 Czech Republic a.s.. Společnost BETA, a. s. je hlavním obchodním zástupcem firem ScanStone Ltd, Tong Peal Ltd pro celou Českou republiku a Slovensko. Mezi největší konkurenty na trhu s prodejem nových strojů se řadí: Grimme Landmaschinenfabrik GmbH & Co. KG, Dewulf bvba a KVERNELAND GROUP CZECH s.r.o.

4.1.4 Základní ekonomická data

V tabulce č. 3 jsou uvedena základní ekonomická data společnosti BETA, a. s. v časovém horizontu 2008-2013.

Tabulka č. 3: Ekonomická data (v tis. Kč)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obrat - výnosy celkem	52 317	30 344	30 367	36 624	35 958	45 308
Zisk/ztráta po zdanění	2 248	258	-105	288	-2 512	-1 649
Zásoby	3 367	4 083	4 652	4 308	4 848	4 610
Cizí zdroje	9 451	6 028	3 927	8 023	5 557	5 428
Krátkodobé pohledávky	9 938	3 422	9 462	5 324	6 220	6 105
Vlastní kapitál	34 322	34 586	34 481	32 129	29 616	27 967
Aktiva	43 855	40 679	38 484	40 243	35 246	33 487
Náklady celkem	49 408	29 733	30 471	35 956	38 179	46 721
Čistý peněžní tok	-828	3 030	-1 468	2 700	-2 431	1 709

Zdroj: účetní výkazy

Akciové společnosti po roce 2008 rapidně klesl obrat. To má za následek celosvětová ekonomická recese. Již ale od roku 2009 obrat roste. Ekonomická recese tedy podnik zasáhla v roce 2008. Jako všechny ostatní podniky v zemědělském odvětví. Podnik na tuto situaci reagoval snížením nákladů, snížením pohledávek a navýšením čistého peněžního toku. Tato opatření pomohla společnosti přežít obtížný rok, který mnoho konkurenčních firem nedokázalo překonat, a nastartovat ji k progresu v dalších letech.

Od roku 2010 je zaznamenán pokles aktiv. Tato skutečnost je zapříčiněna odpisem ocenitelných práv, který odsouhlasilo nové vedení společnosti.

V další kapitole jsou uvedeny zevrubnější informace a analýzy o ekonomické situaci v podniku.

5. Vlastní rozbor

Tato část práce je zaměřena na ekonomickou analýzu akciové společnosti BETA, a. s.. Rozbor byl zpracován z období 2008 – 2013 a zachycuje skutečný ekonomický vývoj společnosti.

5.1. Analýza aktiv a pasiv společnosti

Rozvaha je stěžejní účetní výkaz, který poskytuje informace o aktivech a pasivech. Na straně aktiv je zahrnut veškerý majetek, kterým společnost disponuje. Na straně pasiv je zachycen kapitál společnosti, tedy formy zdrojů společnosti, za které pořídila svůj majetek. Dalším nezbytným účetním výkazem je výkaz zisků a ztráty. V něm jsou zachyceny výnosy a náklady podniku, díky kterým je možno určit výsledné hospodaření společnosti. Je tedy možné určit, zda společnost vytvořila zisk, či ztrátu. Rozvaha a výkaz zisků a ztráty ve sledovaném období jsou nezbytné dokumenty k vytvoření horizontální a vertikální analýzy. Zjednodušená verze rozvahy a výkazu zisku a ztráty se nachází v tabulkách č. 4 - 6. Kompletní účetní výkazy jsou dispozici v přílohách diplomové práce.

5.1.1 Horizontální analýza aktiv

Horizontální analýza popisuje změnu položek rozvahy a výkazu zisk a ztráty v časovém horizontu. Změny položek se určují absolutně, nebo relativně. Porovná se rok s předchozím. Používá - li se odčítání, změna je absolutní a dělením je možno získat relativní změnu. Na konci tabulky je tzv. bazický index, který měří změnu posledního oproti prvnímu.

Tabulka č. 4: Řetězové indexy - aktiv v časovém období 2008 - 2013 (v tis. Kč a %)

Položky	2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2008	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Aktiva celkem	-3 176	0,93	-2 195	0,95	1 759	1,05	-4 997	0,88	-1 759	0,95	-10 368	0,76
Dl. majetek	-495	0,98	-2 819	0,89	-684	0,97	-4 002	0,82	-3 115	0,83	-11 115	0,58
Dl. n. majetek	-1 250	0,89	-1 250	0,87	-1 250	0,85	-3 646	0,5	-3 646	0	-11 042	

Ocenitelná práva	-1 250	0,89	-1 250	0,87	-1 250	0,85	-3 646	0,5	-3 646	0	-11 042	
Dl. h. majetek	755	1,05	-1 569	0,9	566	1,04	-356	0,98	531	1,04	-73	0,995
Pozemky	0	1,00	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Stavby	-338	0,92	-325	0,92	104	1,03	-318	0,92	-303	0,91	-1 180	0,73
S.M.V	509	1,05	-576	0,94	885	1,09	-38	0,996	834	1,08	1 614	1,16
Ned. majetek	584	2,15	-668	0,38	-423	0	0	0	0	0	-507	
Oběžná aktiva	-267	0,85	728	1,05	2 531	1,16	-995	0,94	1 356	1,09	950	1,05
Zásoby	716	1,21	569	1,14	-344	0,93	540	1,13	-238	0,95	1 243	1,37
Materiál	797	1,25	101	1,03	-151	0,96	445	1,11	132	1,03	1 324	1,42
Zboží	-81	0,64	468	4,29	-193	0,68	95	1,23	-370	0,28	-81	0,64
Krátkodobé pohledávky	-6 516	0,34	1 727	1,5	175	1,03	896	1,17	-115	0,98	-3 833	0,61
P.Z.O.V.	-6 756	0,31	2 020	1,66	168	1,03	453	1,09	304	1,05	-3 811	0,61
Stát - daňové pohledávky	240	2,86	-293	0,21	-73	0,04	17	6,67	-20	0	-129	
Krátkodobé poskytnuté zálohy	0		0		80		426	6325	-399	0,21	107	
K.F.M.	3 030	1,76	-1 468	0,79	2 700	1,48	-2 431	0,71	1 709	1,29	3 540	1,89
Peníze	-17	0,80	-5	0,93	-1	0,98	-8	0,87	42	1,73	14	1,16
Účty v bankách	3 047	1,78	-1 463	0,83	2 701	1,49	-2 423	0,7	1 664	1,29	3 526	1,91
Časové rozlišení	-11	0,95	-104	0,46	-88	0	0		0		-203	
N.P.O.	-11	0,95	-104	0,46	-88	0	0		0		-203	

Pozn.: **Dl. majetek** = dlouhodobý majetek; **Dl. n. majetek** = Dlouhodobý nehmotný majetek, **Dl. h. majetek** = Dlouhodobý hmotný majetek; **S.M.V.** = Sam. movité věci a soubory mov. věci; **Ned. majetek** = Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek; **P.Z.O.V.** = Pohledávky z obchodních vztahů; **K.P.Z.** = Krátkodobé poskytnuté zálohy; **K.F.M.** = Krátkodobý finanční majetek; **N.P.O.** = Náklady dalších období

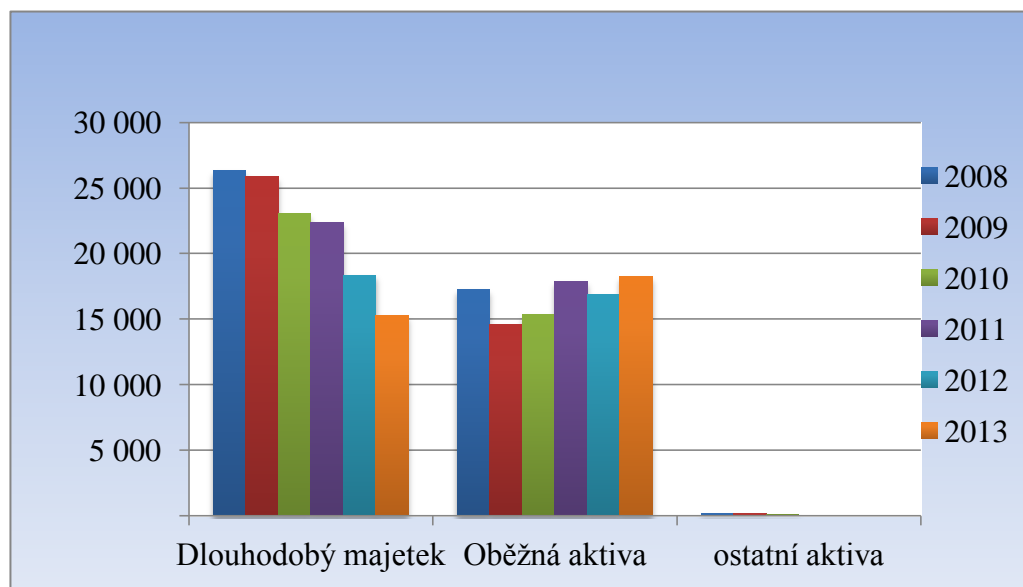
Zdroj: vlastní zpracování

Jak je možno zaznamenat v předchozí tabulce č. 4, majetek společnosti BETA, a. s. v období 2008 – 2013 klesal. Tato skutečnost je zapříčiněna zejména odpisem ocenitelných práv. Tento šestiletý odpis Know-how snížil aktiva společnosti o 11 042 000 Kč. Bez toho odpisu aktiva společnosti vzrostla o 674 000 Kč za sledované období. V roce 2009 došlo k výraznému snížení pohledávek z obchodních vztahů o 6 756 000 Kč. Ke snížení pohledávek z obchodních vztahů vedla bezesporu ekonomická

recese v roce 2008, která postihla většinu podniků nejen v zemědělském, ale i technickém odvětví. Akciová společnost BETA, a. s. byla nucena vymáhat své pohledávky od svých odběratelů. Bohužel velké množství odběratelů se dostalo do insolvence a od některých se nepodařilo domoci pohledávek. Dále zavedla platbu v hotovosti za služby a zboží u problémových odběratelů. Díky těmto opatřením se začal zvyšovat krátkodobý finanční majetek, který za sledované období vzrostl o 3 540 000 Kč. Od roku 2009 se společnost zaměřila více na sektor služeb, protože bylo hodně zemědělských podniků, které si z finančních důvodů nemohly dovolit koupit nový, nebo použitý zemědělský stroj. Společnost BETA, a. s. najala obchodní zástupkyni, která měla zkušenosti s prodejem zemědělských služeb, a rozšířila tak podnikatelské aktivity společnosti. Proto i přes pokles prodejů bramborové technologie začala růst oběžní aktiva, která byla použita na servis jak strojů zákazníků, tak vlastních strojů podniku.

Na grafu č. 1 je možno vidět grafické znázornění rozvoje aktiv ve sledovaném období 2008-2013.

Graf č. 1: Rozvoj aktiv ve společnosti BETA a.s. v letech 2008-2013 (v tis Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.2 Horizontální analýza pasiv

Tabulka č. 5: Řetězové indexy - pasiv v časovém období 2008 - 2013 (v tis. Kč a %)

Položky	2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2008	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Pasiva celkem	-3176	0,93	-2195	0,95	1759	1,05	-4997	0,88	-1759	0,95	10368	0,8
Vlastní kapitál	264	1,01	-105	0,997	-2352	0,93	-2513	0,92	-1649	0,94	-6355	0,8
Základní kapitál	0	1	1	1	-2640	0,8	2640	1,24	0	1	0	1
Základní kapitál	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Vlastní akcie	0	1	0		-2640		2640	0	0		0	
Rezervní fondy	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Zákonný fond	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
HV z minulých let	2254	1,13	258	1,01	-105	0,99	-2353	0,88	-2512	0,85	-2458	0,9
Nerozdělený zisk z minulých let	2254	1,13	258	1,01	-105	0,99	-2353	0,88	-2512	0,85	-2458	0,9
VH běžného úč. období	-1990	0,11	-363	-0,41	393	-2,74	-2800	-8,7	863	0,66	-3897	-1

Cizí zdroje	-3423	0,64	-2115	0,65	4096	2,04	-2466	0,7	-129	0,98	-4023	0,6
Rezervy	722	2	-408	0,72	-1025	0	0		0		-721	
Rezervy dle předpisů	722	2	-408	0,72	-1025	0	0		0		-721	
Dlouhodobé závazky	151	1,29	46	1,07	-44	0,94	-14	0,98	-131	0,8	8	1
Odložený daňový závazek	151	1,29	46	1,07	-44	0,94	-14	0,98	-131	0,8	8	1
Krátkodobé závazky	-4296	0,48	-1729	0,56	5165	3,36	-2852	0,61	366	1,08	-3310	0,6
Obchodní závazky	-3854	0,46	-2002	0,4	2435	2,82	-1772	0,53	680	1,34	-4513	0,4
Závazky k zaměstnancům	-45	0,82	167	1,8	-16	0,96	-36	0,9	-51	0,84	19	1,1
Závazky soc. a zdr.	-52	0,68	89	1,79	14	1,07	-24	0,89	-32	0,83	-5	1
Stát - daňové závazky a dotace	-345	0,43	17	1,07	200	1,72	-178	0,63	424	2,42	118	1,2
Krátkodobé přijaté zálohy	0	0	0		420	0	-320	0,24	91	0,09	9	
Jiné závazky	0	0	0		2112	0	-522	0,76	-528	0,67	1062	
Bankovní úvěry a výpomoci	0	0	0		0		400		-400		0	
Krátkodobé finanční výpomoci	0	0	0		0		400		-400		0	
Časové rozlišení	-17	0,79	11	1,17	15	1,2	-18	0,8	19	1,26	10	1,1
Výdaje příštích období	-17	0,79	11	1,17	15	1,2	-18	0,8	19	1,26	10	1,1

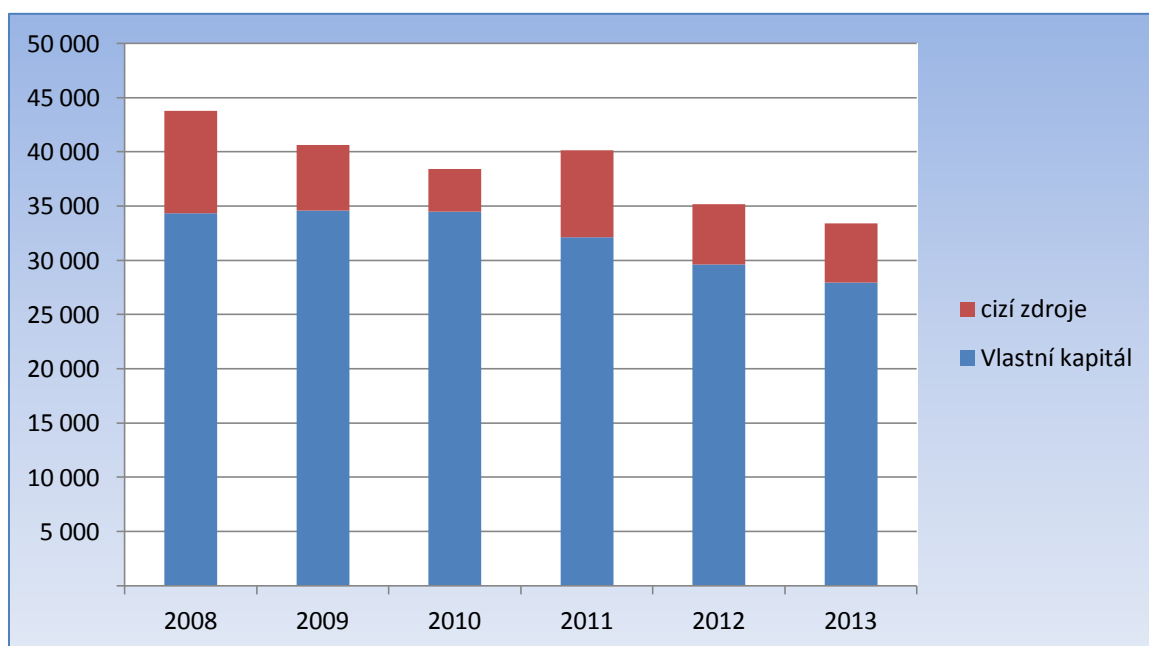
Pozn.: **Vlastní akcie** = Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly; **Rezervní fondy** = Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku; **Zákonný fond** = Zákonný rezervní fond/nedělitelný fond; **Rezervy dle předpisů** = Rezervi podle zvláštních předpisů; **Obchodní závazky** = Závazky z obchodních vztahů; **Závazky soc. a zdr.** = Závazky ze sociálního zabezpečení a zdr. poj.

Zdroj: vlastní zpracování

Při pohledu na rozvahu lze usoudit, že společnost BETA, a. s. má drtivou převahu vlastního kapitálu nad cizími zdroji. Nejvyšší hodnotu cizí zdroje nabíraly v roce 2008 a celou dobu ve sledovaném období klesaly, až na výjimku v roce 2011. Tehdy společnost měla poměrně vysoké závazky z obchodních vztahů, které činily 3 772 000 Kč. Ten samý rok měla společnost vysokou položku jiných závazků, která činila 2 112 000 Kč. To bylo zapříčiněno tím, že společnost odkoupila od akcionářů akcie. Dále je možno vyčíslit, že pasiva během sledovaného období klesla o 10 368 000 Kč. Velký podíl na tom nese pokles hospodářského výsledku minulých let, který za poslední 3 roky klesl o 4 970 000 Kč. Také společnost eliminovala rezervy podle zvláštních předpisů. Akciová společnost BETA a.s. se velice odlišuje od ostatních přibližně stejně velkých společností tím, že nevyužívá bankovní úvěry.

Zevrubnějšimu rozboru se bude věnovat vertikální analýza pasiv. Dole na grafu č. 2 je možno vidět grafické znázornění rozvoje pasiv ve sledovaném období 2008-2013.

Graf č. 2: Rozvoj pasiv ve společnosti BETA a.s. v letech 2008-2013 (v tis Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.3 Horizontální analýza výkazu zisků a ztrát

Tabulka č. 6: Řetězové indexy – výkazu Z/Z v časovém období 2008 - 2013 (v tis. Kč a %)

Položky	2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2008	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Tržby za prodej zboží	-20230	0,503	-5996	0,707	3312	1,229	-824	0,954	6687	1,395	-	0,581
N na zboží	-11759	0,492	-875	0,923	623	1,059	3229	1,29	3186	1,222	-5596	0,758
Obchodní marže	-8471	0,518	-5121	0,436	2689	1,678	-4053	0,391	3501	2,346	-	0,348
Výkony	-1025	0,887	7027	1,877	2461	1,164	899	1,051	241	1,013	9603	2,062
T za služby a výrobky	-1025	0,887	7027	1,877	2461	1,164	899	1,051	241	1,013	9603	2,062
Výkonová spotřeba	-7845	0,517	1234	1,147	4112	1,426	-3331	0,758	3711	1,356	-2119	0,87
Spotřeba mat. a energie	-4926	0,467	-1161	0,731	1403	1,445	-2406	0,472	2853	2,327	-4237	0,541
Služby	-2919	0,584	2395	1,585	2709	1,417	-925	0,899	858	1,104	2118	1,302
Přidaná hodnota	-1651	0,84	672	1,077	1038	1,111	177	1,017	31	1,003	267	1,026
Osobní náklady	-1041	0,752	1475	1,468	155	1,033	-29	0,994	485	1,102	1045	1,249
Mzdové náklady	-733	0,757	1108	1,485	147	1,043	-67	0,981	292	1,084	747	1,248
N soc. a zdrav.	-284	0,724	355	1,477	17	1,015	-6	0,995	100	1,09	182	1,177
Sociální náklady	-24	0,839	12	1,096	-9	0,934	44	1,344	93	1,541	116	1,779
Daně a poplatky	8	1,216	3	1,067	-20	0,583	22	1,786	-5	0,9	8	1,216
Odpisy	201	1,053	627	1,156	351	1,076	2814	1,564	-773	0,901	3220	1,845
T z dl. maj. a mat.	219	1,246	-714	0,357	579	2,458	-637	0,347	2226	7,566	1673	2,876
T z dl. maj.	219	1,246	-714	0,357	579	2,458	-637	0,347	2226	7,566	1673	2,876
Zús. cena prod. dlouh. majetku a materiálu	902	4,51	72	1,062	167	1,136	-891	0,363	1653	4,26	1903	8,405

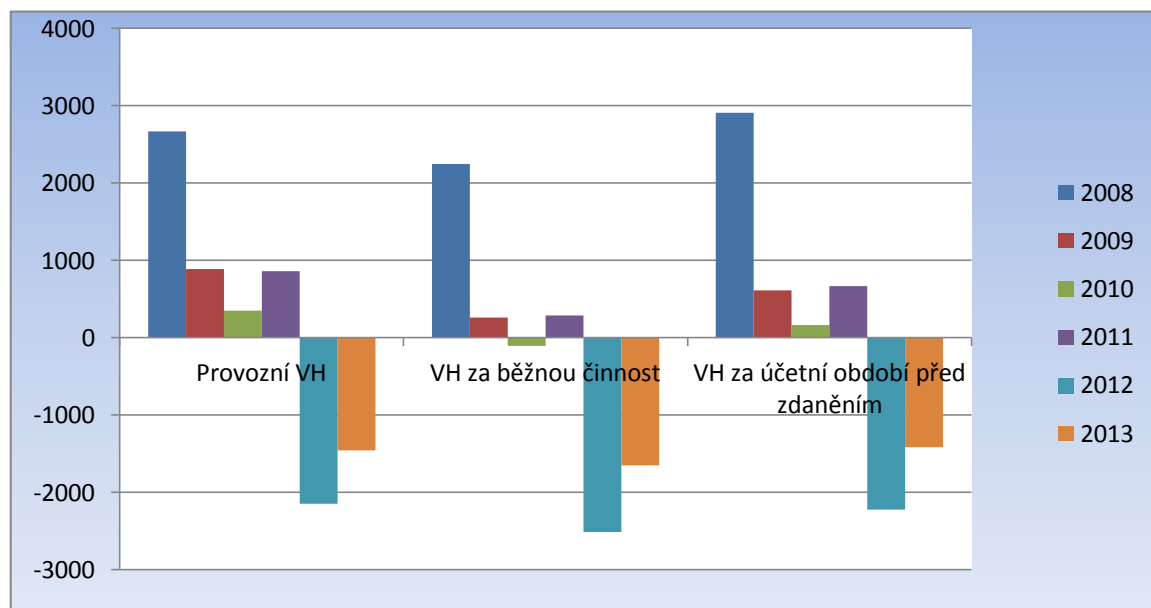
Změna stavu rezerv	-28	0,957	-1732	-1,776	266	0,76	659	0,217	183	0	-652	0
Ostatní prov. výnosy	-295	0,514	-32	0,897	-270	0,036	-8	0,2	0	1	-605	0,003
Ostatní provozní náklady	9	1,04	21	1,09	-82	0,677	-38	0,779	24	1,179	-66	0,705
Provozní výsledek hospodaření	-1778	0,334	-540	0,393	510	2,457	3005	-2,494	690	0,678	-4123	-0,545
Výnosové úroky	-5	0,375	2	0,333	0	1	0	1	0	1	-7	0,125
Ostatní finanční výnosy.	-637	0,411	-260	0,414	175	1,951	-96	0,733	196	1,745	-622	0,425
Ostatní finanční náklady.	-122	0,856	-357	0,508	183	1,496	-212	0,616	78	1,229	-430	0,493
Finanční VH	-520	-1,158	-463	0,659	-8	1,043	116	0,396	118	-0,553	-199	0,174
Daň z příjmů za běžnou činnost	-308	0,534	-79	0,776	106	1,387	-89	0,766	-55	0,811	-425	0,357
-splatná	-195	0,51	21	1,103	200	1,893	-119	0,719	62	1,203	-31	0,922
-odložená	-113	0,57	-103	0,313	-91	-0,936	30	0,318	-117	9,357	-394	-0,498
VH za běžnou činnost	-1990	0,115	-363	-0,407	393	-2,743	-2800	-8,722	863	0,656	-3897	-0,734
VH za účetní období	-1990	0,115	-363	-0,407	393	-2,743	-2800	-8,722	863	0,656	-3897	-0,734
VH za úč. období před zdaněním	-2298	0,21	-445	0,272	502	4,024	-2889	-3,325	808	0,636	-4322	-0,486

Pozn.: **N na zboží** = Náklady vynaložené na prodané zboží; **T za služby a výrobky** = Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb; **N soc. a zdrav.** = Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění; **Odpisy** = Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku; **T z dl. maj. a mat.** = Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu; **T z dl. maj.** = Tržby z prodeje dlouhodobého majetku; **Změna stavu rezerv** = Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období (+ -)

Zdroj: vlastní zpracování

Horizontální analýza výkazu zisků a ztrát porovnává druhy výsledků hospodaření a také srovnává jejich jednotlivé prvky, které podstatně ovlivňují jejich změny. Jak je možno vidět, nejvyšší výsledek hospodaření byl dosažen v roce 2008. Pak díky ekonomické recesi nastal rapidní pokles hospodářského výsledku. Společnost BETA, a. s. reagovala na tuto situaci na trhu rozšířením podnikatelských aktivit, protože většina zemědělských podniků se v roce 2008 ocitla ve finanční tísní. Tím pádem si tyto podniky nemohly dovolit nákup nové, nebo zánovní zemědělské techniky. Společnost rozšířila své portfolio služeb. Když zákazníci přestali obnovovat storojový park, musí starší stroje častěji servisovat. Dále společnost BETA, a. s. zaměstnala konkureční obchodní zástupkyni, která získávala nové zájemce o služby. Služby společnosti BETA a.s. spočívají v pronájmu zemědělské techniky. O tento druh služeb začal být po roce 2008 vyšší zájem. Tato skutečnost se do výkazu zisků a ztrát promítla poklesem tržeb za prodej zboží z roku 2008 na rok 2009 zisk klesl o 50% , což činilo 20 230 000 Kč. Zato tržby za prodej vlastních výrobků rostly. Tato změna strategie se projevila až v roce 2010, protože zemědělské podniky objednávají služby s půlročním předstihem. Za sledované období se tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, zvýšily o 9 603 000 Kč, což představuje 206% progres oproti roku 2008. Společnost BETA, a. s. byla nucena v roce 2009 snížit náklady. Zejména se to projevilo ve výkonové spotřebě, která klesla o 7 845 000 Kč. Snížily se také osobní náklady, a to o 1 041 000 Kč. Od roku 2010 náklady začínají růst a od roku 2011 začínají růst i tržby. Na grafu č. 3 je možno vidět grafické znázornění, které zachycuje výsledky hospodaření v jednotlivých letech sledovaného období. Na grafu je patrné, že poslední dva roky sledovaného období jsou záporné. Tato skutečnost je zapříčena již zmíněným odpisem ocenitelných práv. Kdyby společnost neodepisovala tzv. Know-how, tak by výsledek hospodaření byl kladný a měl by vzestupnou tendenci. Tento stav je pro podnik příznivý.

Graf č. 3: Vývoj VH ve společnosti BETA a.s. v letech 2008-2013 (v tis Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.4 Vertikální analýza

Vertikální analýza posuzuje složky majetku a kapitálu, zkoumá tak strukturu pasiv a aktiv. Vertikální analýza se odlišuje od horizontální tím, že jednotlivou součást účetního výkazu postupuje odshora dolů, a ne skrz jednotlivé roky. Ze složení aktiv a pasiv je pak možno vyčíst, jaké byly použity prostředky pro obchodní a výrobní funkce podniku a z jakých zdrojů byly opatřeny.

Tabulka č. 7: Struktura aktiv v časovém období 2008 - 2013 (v %)

Aktiva	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aktiva celkem	100	100	100	100	100	100
Dlouhodobý majetek	60	64	60	55,5	52	45,5
Dlouhodobý nehmotný majetek	25	24	22	18	10	0
Dlouhodobý hmotný majetek	35	40	38	37,5	42	45,5
Oběžná aktiva	39,5	35,5	39,8	44,5	48	54,5
Zásoby	8	10	12	11	14	14
Krátkodobé pohledávky	22,5	8,5	13,8	13	18	18
Krátkodobý finanční majetek	9	17	14	20,5	16	22,5
Ostatní aktiva	0,5	0,5	0,2	0	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

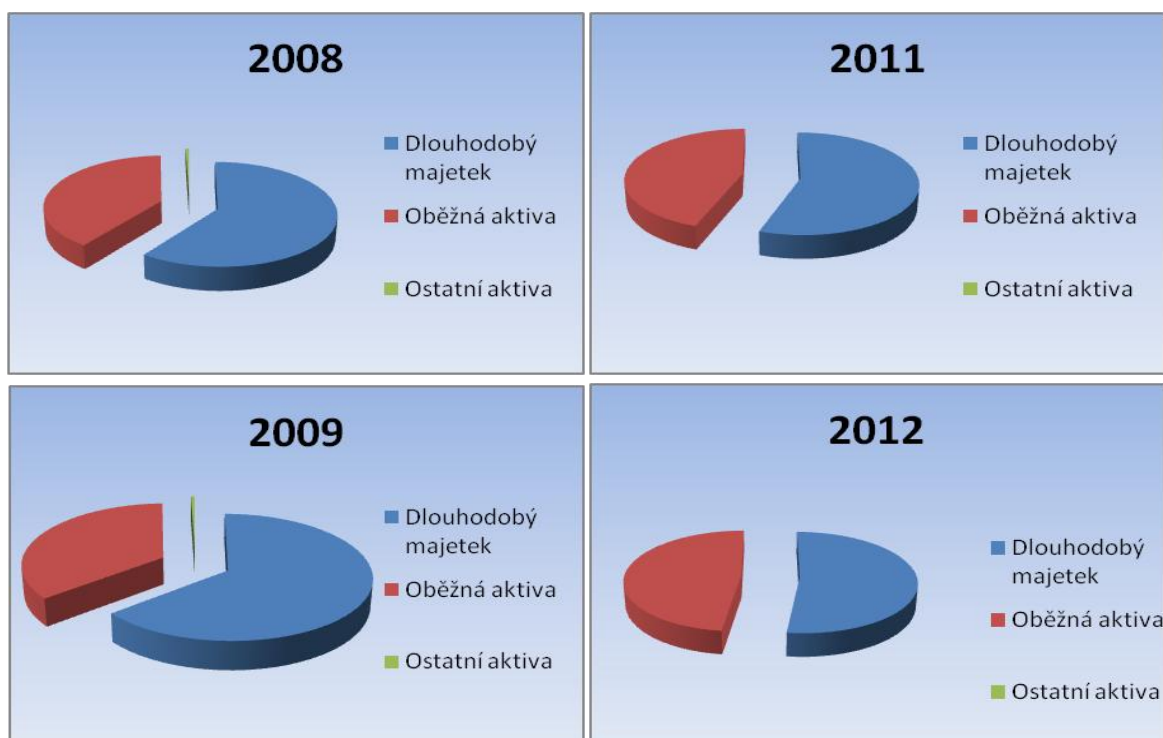
Tabulka č. 8: Řetězové indexy aktiv v období 2008 – 2013

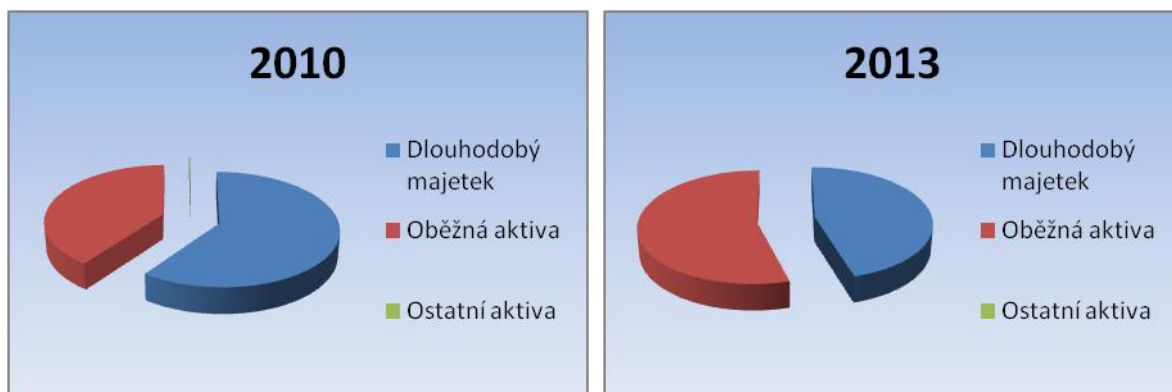
Položky	2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2008	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Aktiva celkem	-3 176	0,93	-2 195	0,95	1 759	1,05	-4 997	0,88	-1 759	0,95	-10 368	0,76
Dlouhodobý majetek	-495	0,98	-2 819	0,89	-684	0,97	-4 002	0,82	-3 115	0,83	-11 115	0,58
Dlouhodobý nehmotný majetek	-1 250	0,89	-1 250	0,87	-1 250	0,85	-3 646	0,5	-3 646	0	-11 042	
Oběžná aktiva	-267	0,85	728	1,05	2 531	1,16	-995	0,94	1 356	1,09	950	1,05
Zásoby	716	1,21	569	1,14	-344	0,93	540	1,13	-238	0,95	1 243	1,37
Krátkodobé pohledávky	-6 516	0,34	1 727	1,5	175	1,03	896	1,17	-115	0,98	-3 833	0,61

Zdroj: vlastní zpracování

Pro vyšší přehlednost jsou v tabulce č. 8 uvedeny řetězové indexy, ze kterých lze na první pohled posoudit absolutní a reální vývoj podstatných aktiv společnosti BETA, a. s. za sledované období.

Graf č. 4: Podíl aktiv ve společnosti BETA a.s. v letech 2008-2013 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků vertikální analýzy aktiv lze vyčíst, že se v průběhu sledovaného období zvýšil poměr oběžných aktiv na úkor dlouhodobého majetku. U dlouhodobého majetku dle analýzy ve sledovaném období klesla zejména položka nehmotný majetek. Nehmotný majetek, pod který spadala pouze ocenitelná práva, v roce 2008 tvořila 25% celkových aktiv. V roce 2013 měla ocenitelná práva podíl na celkovém majetku společnosti 0%. Tato situace je způsobena již zmíněným odpisem Know-how. Tato operace neměla v podstatě žádný fyzický dopad na majetek firmy. Za sledované období dlouhodobý hmotný majetek mírně rostl. Oběžná aktiva ve sledovaném období vzrostla a po úplném odpisu ocenitelných práv tvoří nadpoloviční majetek společnosti BETA, a. s.. Rostly zásoby zejména kvůli rozšíření služeb, v posledních dvou letech se poměr zásob zastavil na 14% celkových nákladů. Po roce 2008 klesly díky ekonomické situaci na světových trzích krátkodobé pohledávky. Od roku 2009, kdy se situace začala zlepšovat a krátkodobé pohledávky začaly růst a v posledních dvou letech měli podíl 18% na celkových aktivech. Bohužel společnost BETA, a. s. není schopna plně regulovat velikost krátkodobých pohledávek, protože většinu svých výrobků, zboží a služeb společnost prodává na fakturu. Drtivá většina odběratelů společnosti jsou podniky zemědělského charakteru a tyto společnosti nemají dostatek finančních prostředků. Stává se tedy, že vydané faktury jsou odběrateli uhrazeny až po splatnosti. Nakonec v současnosti nejpodstatnější složka oběžných aktiv jsou volné peněžní prostředky, které mají poměrně velký 22,5 % podíl na celkovém majetku společnosti BETA, a. s.. Stojí za zvážení, zda - li by se nedaly tyto volné peněžní prostředky efektivně využít.

Tabulka č. 9: Struktura pasiv v časovém období 2008 - 2013 (v %)

Pasiva	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pasiva celkem	100	100	100	100	100	100
Vlastní kapitál	78	85	89,5	80	84	83,5
Základní kapitál	31	33	35	28	38	39,8
rezervní fondy	3	3,4	3,9	3,3	4	44,3
HV minulých let	39	48	50,9	48	49	4,3
HV běžného úč. Období	5	0,6	-0,3	0,7	-7	-4,9
Cizí zdroje	22	14,84	10,2	19,8	15,8	16,2
Rezervy	2	3,64	2,6	0	0	0
Dlouhodobé závazky	1	1,6	1,9	1,6	1,8	1,6
Krátkodobé závazky	18,8	9,6	5,7	18,2	14	14,6
Ostatní pasiva	0,2	0,16	0,3	0,2	0,2	0,3

Zdroj: vlastní zpracování

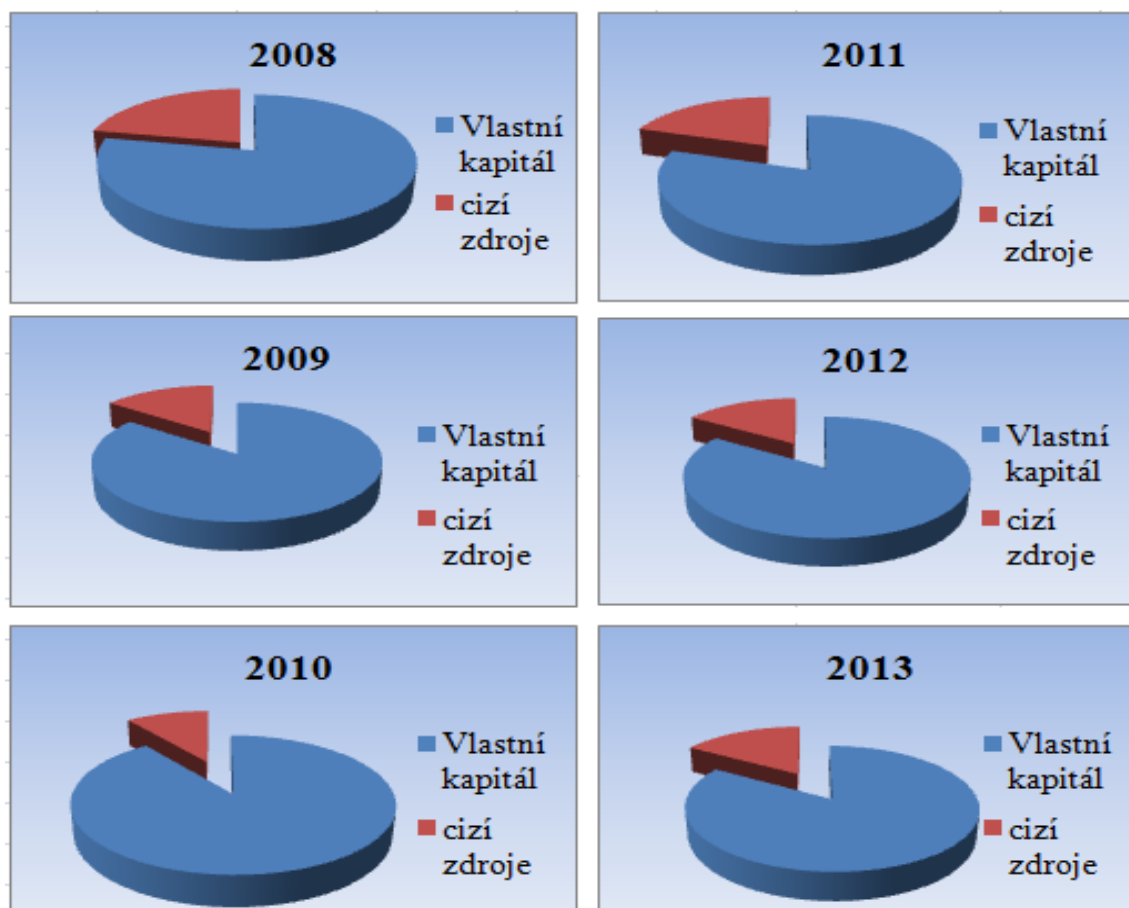
Tabulka č. 10: Řetězové indexy indexy pasiv v období 2008 – 2013

Položky	2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2008	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Pasiva celkem	-3176	0,93	-2195	0,95	1759	1,05	-4997	0,88	-1759	0,95	10368	0,76
Vlastní kapitál	264	1,01	-105	0,997	-2352	0,93	-2513	0,92	-1649	0,94	-6355	0,81
HV minulých let	2254	1,13	258	1,01	-105	0,99	-2353	0,88	-2512	0,85	-2458	0,86
Cizí zdroje	-3423	0,64	-2115	0,65	4096	2,04	-2466	0,7	-129	0,98	-4023	0,57
Dlouhodobé závazky	151	1,29	46	1,07	-44	0,94	-14	0,98	-131	0,8	8	1,02
Krátkodobé závazky	-4296	0,48	-1729	0,56	5165	3,36	-2852	0,61	366	1,08	-3310	0,6

Zdroj: vlastní zpracování

Pro vyšší přehlednost jsou v tabulce č. 10 uvedeny řetězové indexy, ze kterých lze na první pohled posoudit absolutní a relativní vývoj podstatných pasiv společnosti BETA, a. s. za sledované období.

Graf č. 5: Podíl pasiv ve společnosti BETA, a. s. v letech 2008-2013 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků analýzy je na první pohled zřejmé, že ve společnosti BETA, a. s. podíl vlastního kapitálu značně převyšuje podíl cizích zdrojů. V prvním roce sledovaného období měl cizí kapitál nejvyšší poměr 22% z celkového kapitálu společnosti. V následujících letech se poměr cizích zdrojů nedostal nad hodnotu 20%. Tato situace je zapříčiněna tím, že společnost BETA, a. s. již 5 let nečerpala žádný úvěr, protože svou obchodní činnost financuje výhradně svým krátkodobým finančním majetkem.

5.2 Analýza poměrových ukazatelů

5.2.1 Ukazatelé rentability

Rentabilita, nebo také výnosnost je finanční ukazatel, který sděluje, jaký je poměr mezi vyprodukovanými prostředky z aktivit společnosti a mezi finančními prostředky, které byly investovány na tyto aktivity. Rentabilita ukazuje, s jakou efektivností podnik hospodaří.

V tabulce č. 11 jsou uvedeny údaje, které jsou nezbytné k výpočtu rentability.

Tabulka č. 11: Položky nezbytné k výpočtu rentability (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Provozní VH	2 668	890	350	860	- 2 145	- 1 455
Tržby z obratu	49 729	28 474	29 505	35 278	35 353	42 281
Vlastní kapitál	34 322	34 586	34 481	32 129	29 616	27 967
Pasiva celkem	43 855	40 679	38 484	40 243	35 246	33 487

Zdroj: účetní výkazy společnosti

Tabulka č. 12: Ukazatelé rentability za sledované období 2008 - 2013 (v %)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rentabilita celkového kapitálu - ROA	6,08	2,19	0,91	2,14	- 6,09	- 4,35
Rentabilita vlastního kapitálu - ROE	7,77	2,57	1,02	2,68	- 7,24	- 5,2
Rentabilita tržeb - ROS	5,37	3,13	1,19	2,44	- 6,07	- 3,44

Zdroj: vlastní zpracování

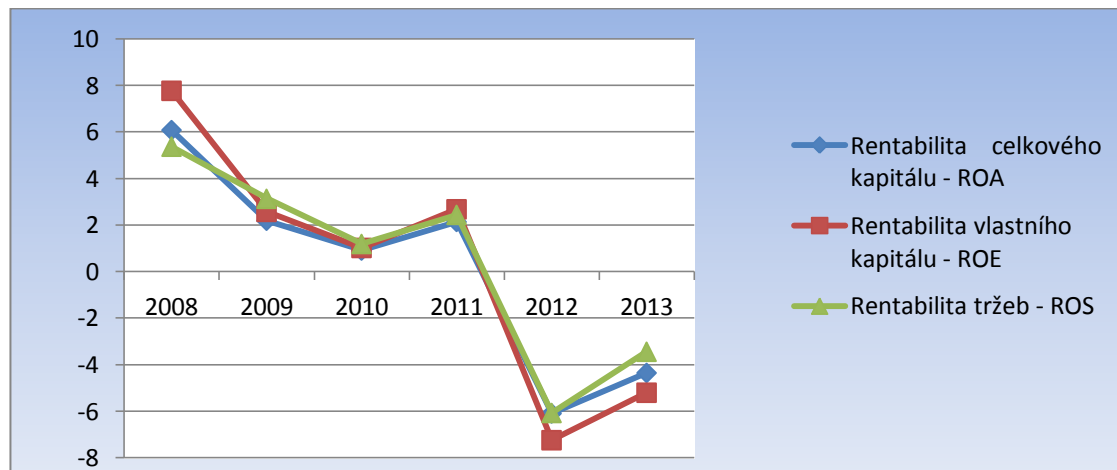
Rentabilita celkového kapitálu (ROA) se vypočítá jako poměr provozního výsledku hospodaření a celkového kapitálu. Ukazuje celkovou efektivnost podniku. Nerozlišuje druh financování společnosti. Průběh ROA zachycuje graf č. 6 na němž je vidět, že ROE a ROS mají velice podobný průběh. Dle výsledků ROA kolísá a má sestupnou tendenci. Jak je možno vidět na grafu, v posledních dvou letech dokonce rentabilita celkového kapitálu dosáhla záporných hodnot. Což bylo zapříčiněno záporným výsledkem hospodaření, který způsobil zrychlený účetní odpis ocenitelných práv. Kdyby neproběhl

tento zrychlený odpis Know-how, tak rentabilita od roku 2011 roste. Díky rostoucímu hospodářskému výsledku z provozní činnosti.

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) se vypočítá jako poměr provozního výsledku hospodaření a vlastního kapitálu. ROE vyjadřuje efektivnost vlastního kapitálu vloženého do společnosti. ROE má velice podobný průběh jako ROA. Rentabilita vlastního kapitálu stoupla v roce 2011 kvůli snížení vlastního kapitálu – odpisem ocenitelných práv. V dalších letech rentabilita klesla do záporných čísel, z důvodu odpisu nehmotného majetku.

Rentabilita tržeb (ROS) se vypočítá jako poměr provozního výsledku a tržeb z obratu. ROS vyjadřuje, kolik zisku podnik vytvoří z 1,- Kč tržeb. Rentabilita tržeb roste s výkony podniku.

Graf č. 6: Vývoj rentability ve společnosti BETA a.s. v letech 2008-2013 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2 Ukazatele aktivity

Ukazatelé aktivity hodnotí, s jakou efektivností podnik hospodaří se svými aktivy. V tabulce č. 13 jsou uvedeny hodnoty nezbytné k výpočtu aktivity. V tabulce č. 14 jsou uvedeny výsledky ukazatelů aktivity.

Tabulka č. 13: Položky nezbytné k výpočtu aktivity (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celková aktiva	43 855	40 679	38 484	40 243	35 246	33 487
Tržby z obratu	49 729	28 474	29 505	35 278	35 353	42 281
Zásoby	3 367	4 083	4 652	4 308	4 848	4 610
Kr. pohledávky	9 938	3 422	5 149	5 324	6 220	6 105

Zdroj: účetní výkazy společnosti

Tabulka č. 14: Ukazatelé aktivity za sledované období 2008 - 2013 (ve dnech)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obrat celkového kapitálu	1,13	0,70	0,77	0,88	1,00	1,26
Doba obratu pohledávek	72,94	43,87	63,70	55,08	64,22	52,70
Doba obratu zásob	24,71	52,34	57,55	44,57	50,05	39,80

Zdroj: vlastní zpracování

Obrat celkového kapitálu se vypočítá jako podíl celkových aktiv ku tržbám z obratu. Výsledné hodnoty udávají počet obrátek majetku společnosti za rok. Podle výsledků v tabulce č. 15 byla nejnižší doba obratu celkového kapitálu v letech 2009 a 2010. V těchto letech společnost dosáhla nejnižší tržby z obratu. Od roku 2011 již obrat celkového kapitálu roste. Dokonce od roku 2012 obrátí celkový kapitál více jak jednou. Společnost toho dosáhla zvýšením tržeb z obratu a snížením celkových aktiv. Tento rostoucí trend obratu celkového kapitálu je pro společnost žádoucí.

Doba obratu pohledávek se vypočítá jako: pohledávky děleno tržby z rozsahu a následně vynásobeno 365. Výsledné hodnoty udávají počet dnů, do kterých jsou průměrně hrazeny pohledávky. Sledované období se dá hodnotit kladně, protože přes svou kolísavost má sestupnou tendenci. Průměrná doba obratu pohledávek se v České republice pohybuje kolem 60 dnů.

Doba obratu zásob se vypočítá jako: zásoby děleno tržby z obratu a následně vynásobeno 365. Výsledné hodnoty udávají průměrný počet dnů, po něž jsou zásoby vázány v podnikání do doby jejich spotřeby, nebo prodeje. Nejkratší doba obratu zásob

byla zaznamenána v roce 2008. Po tomto roce, díky nepříznivému stavu ekonomiky, doba obratu zásob stoupla. V posledním roce doba obratu zásob rapidně klesla, což je pro podnik příznivý stav.

5.2.3 Ukazatelé zadluženosti

Ukazatele zadluženosti udávají vztah mezi vlastními a cizími zdroji financování podniku. Měří, do jaké míry se podnik zadlužuje, nebo používá své vlastní zdroje financování. V tabulce č. 15 jsou hodnoty nezbytné k výpočtu ukazatelů zadluženosti.

Tabulka č. 15: Položky nezbytné k výpočtu zadluženosti (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vlastní kapitál	34 322	34 586	34 481	32 129	29 616	27 967
Cizí kapitál	9 451	6 028	3 927	8 023	5 557	5 428
Čas. rozlišení pasiv	82	65	76	91	73	92
Celkový kapitál	43 855	40 679	38 484	40 243	35 246	33 487

Zdroj: účetní výkazy společnosti

Tabulka č. 16: Ukazatelé struktury kapitálu za sledované období 2008 - 2013 (v %)

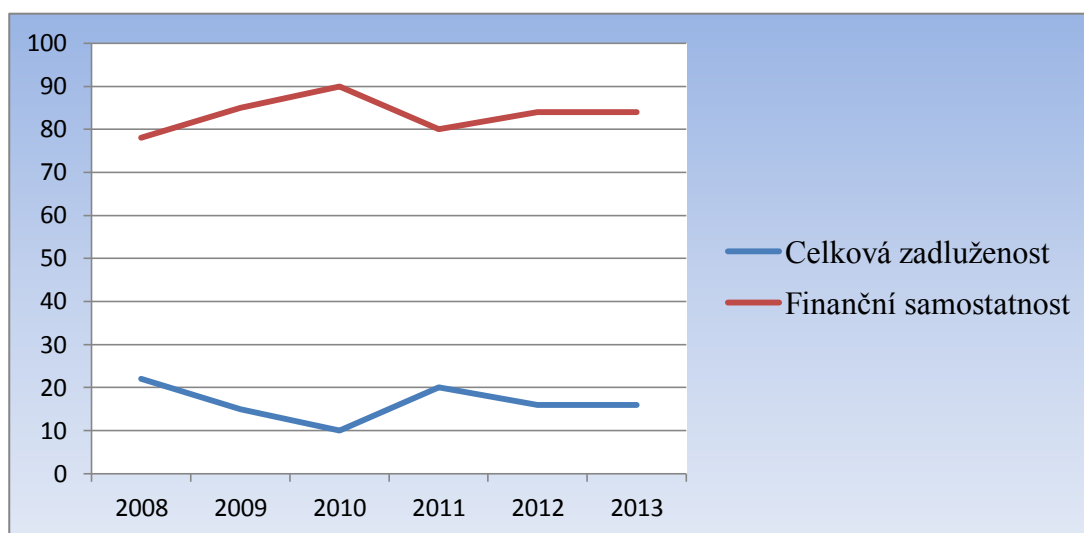
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celková zadluženost	22	15	10	20	16	16
Míra zadluženosti	28	17	11	25	19	19
Finanční samostatnost	78	85	90	80	84	84

Zdroj: vlastní zpracování

Celková zadluženost se vypočítá jako poměr cizího kapitálu plus časového rozlišení ku celkovému kapitálu. Tento ukazatel se řadí mezi základní ukazatele zadluženosti. Je vhodný zejména pro věřitele, kteří preferují co nejnižší hodnotu. Jak je možno vidět na grafu č. 7, celková zadluženost vyjma roku 2011 klesá.

Finanční samostatnost se vypočítá jako poměr vlastního kapitálu ku celkovému kapitálu. Je to opačný ukazatel oproti celkovému zadlužení. To znamená, že součet celkové zadluženosti a finanční samostatnosti musí být roven 1.

Graf č. 7: Vývoj celkové zadluženosti a finanční samostatnosti v období 2008-2013 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování

Míra zadluženosti se vypočítá jako poměr cizího kapitálu oproti vlastnímu kapitálu. Tento ukazatel bývá důležitý pro banku, při rozhodování o udělení úvěru. V případě společnosti BETA a.s. je tento ukazatel poměrně nízký. Takže by společnost bez problému mohla obdržet úvěr.

Ukazatele **úrokové krytí** a **úrokové zatížení** nelze vypočítat. Společnost BETA, a. s. má nulovou položku nákladové úroky. Znamená to tedy, že společnost nesplácí žádný úvěr.

5.2.4 Ukazatelé likvidity

Ukazatelé likvidity definují schopnost společnosti dostát svým závazkům. Likvidita se nechá popsat jako všechny potencionální likvidní prostředky, kterými podnik disponuje k úhradě svých splatných závazků. V tabulce č. 17 jsou uvedeny hodnoty nezbytné k výpočtu likvidity. V tabulce č. 18 jsou prezentovány výsledky okamžité, běžné a celkové likvidity.

Tabulka č. 17: Položky nezbytné k výpočtu zadluženosti (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bezprostřední likvidní prostředky	3 979	7 009	5 541	8 241	5 810	7 519
Oběžná aktiva	17 284	14 614	15 342	17 873	16 878	18 234
Zásoby	3 367	4 083	4 652	4 308	4 848	4 610
Krátkodobé závazky	8 216	3 920	2 191	7 356	4 504	4 906

Zdroj: účetní výkazy společnosti

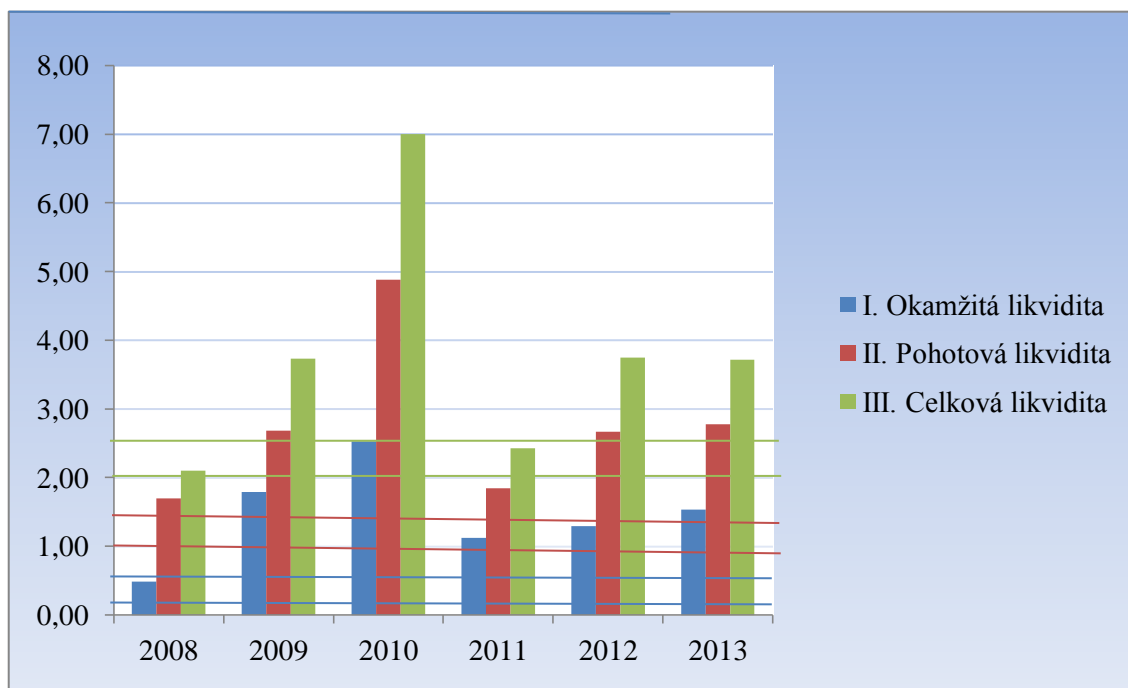
Tabulka č. 18: Ukazatelé likvidity v období 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Okamžitá likvidita	0,48	1,79	2,53	1,12	1,29	1,53
II. Pohotová likvidita	1,69	2,69	4,88	1,84	2,67	2,78
III. Běžná likvidita	2,10	3,73	7,00	2,43	3,75	3,72

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatelé likvidity mají doporučené hranice hodnot, kterých by měli dosahovat. Tyto hodnoty se velmi často v odborné literatuře mění. Hranice doporučených hodnot pro společnost BETA, a. s. byly zvoleny dle Rosochatecké z roku 2012. Výsledky likvidity jsou zachyceny v grafu č. 8, kde jsou zobrazeny hranice doporučených hodnot pro jednotlivé druhy likvidit.

Graf č. 8: Vývoj likvidity s hranicí doporučených hodnot v období 2008-2013

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků grafu vyplývá, že **okamžitá likvidita** (finanční majetek/ krátkodobé závazky) dosahovala jen v roce 2008 doporučených hodnot. V dalších letech již značně přesahuje doporučené hodnoty likvidity. **Pohotová likvidita**, neboli běžná likvidita ((oběžná aktiva – zásoby)/ krátkodobé závazky) také přesahuje doporučené hodnoty. Nejvíce v roce 2010, ve kterém jsou všechny typy likvidit vysoké, protože tento rok byly krátkodobé závazky nejnižší za sledované období. **Celková likvidita** (oběžná aktiva / krátkodobé závazky) se nacházela pouze dvakrát v optimálním rozhraní likvidity v letech 2008 a 2011, v ostatních letech optimální likviditu překonala. V letech 2008 a 2011 celková likvidita byla optimální díky zvýšeným krátkodobým závazkům.

Dle výsledků analýzy ukazatelů likvidity lze konstatovat, že akciová společnost BETA, a. s. je velice solventní a nehrozí riziko, že by nedokázala splácet své krátkodobé závazky. Nicméně je nutno posoudit, zda společnost nemá v poměru s krátkodobými závazky příliš velké množství volného krátkodobého finančního majetku, který by bylo lepší nějakým způsobem investovat.

5.3 Bankrotní a bonitní modely

Bankrotní a bonitní modely jsou důležité pro vlastníky společností nebo investory. Informují je o kvalitě podniku. Bankrotní modely predikují budoucí stav společnosti, posuzují ohrožení bankrotem. Bonitní modely zachycují současný stav, posuzují bonitní stav firmy.

5.3.1 Rychlý Kralickův test

Vzhledem k porovnání se skutečným stavem byl Rychlý Kralickův test vypracován ve dvou vyhotoveních:

1. Varianta obsahuje data z účetních výkazů.

2. Varianta zahrnuje data z účetních výkazů snižená o ocenitelná práva.

Tento nehmotný majetek nemá žádné fyzické opodstatnění v podniku. Jen navyšuje hodnotu majetku a odpisy tohoto nehmotného majetku snižují hospodářský výsledek společnosti. Těmito prvky značně ovlivňuje výsledek testu, proto bude test vyhotoven ve dvou variantách.

V tabulkách č. 19 a č. 20 se nachází hodnoty potřebné k výpočtu Rychlého Kralickova testu.

Tabulka č. 19: Položky z účetních výkazů potřebné k výpočtu Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aktiva	43 855	40 679	38 484	40 243	35 246	33 487
Vlastní pasiva	34 322	34 586	34 481	32 129	29 616	27 967
kr. + dl závazky	8 730	4 585	2 902	8 023	5 157	5 428
krátkodobý finanční majetek	3 979	7 009	5 541	8 241	5 810	7 519
PVH	2 668	890	350	860	- 2 145	- 1 455
EAT	2 248	258	- 105	288	- 2 512	- 1 649
Výnosy	52 317	30 344	14 132	36 624	35 958	45 308

Zdroj: účetní výkazy společnosti

Tabulka č. 20: Položky bez ocnitelných práv potřebné k výpočtu Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aktiva	32 813	30 887	29 942	32 951	31 600	33 487
Vlastní pasiva	23 280	24 794	25 939	24 837	25 970	27 967
kr. + dl závazky	8 730	4 585	2 902	8 023	5 157	5 428
krátkodobý finanční majetek	3 979	7 009	5 541	8 241	5 810	7 519
PVH	4 126	2 140	1 600	2 110	1 501	2 191
EAT	3 706	1 508	1 145	1 538	1 134	1 997
Výnosy	52 317	30 344	14 132	36 624	35 958	45 308

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulkách č. 21 a č. 22 jsou výsledné hodnoty Rychlého Kralickova testu.

Tabulka č. 21: Výsledné hodnoty Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kvóta vlastního kapitálu (%)	78,26	85,02	89,60	79,84	84,03	83,52
Doba splácení dluhu (roky)	3,88	17,77	-27,64	27,86	-2,05	-3,29
Rentabilita tržeb (%)	5,10	2,93	2,48	2,35	-5,97	-3,21
Rentabilita aktiv (%)	6,08	2,19	0,91	2,14	-6,09	-4,34

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 22: Výsledné hodnoty bez ocnitelných práv Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kvóta vlastního kapitálu (%)	70,95	80,27	86,63	75,38	82,18	83,52
Doba splácení dluhu (roky)	2,36	3,04	2,53	5,22	4,55	2,72
Rentabilita tržeb (%)	7,89	7,05	11,32	5,76	4,17	4,84
Rentabilita aktiv (%)	12,57	6,93	5,34	6,40	4,75	6,54

Zdroj: vlastní zpracování

V následující tabulce č. 23 jsou zobrazeny hraniční hodnoty, které podnik známkuje. Stejným způsobem jako ve škole (1 – nejlepší, 5 – nejhorší).

Tabulka č. 23: Hodnoty hodnotící výsledky Rychlého Kralického testu

Ukazatel	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Špatně	Ohrožení
	1	2	3	4	5
Kvóta vlastního kapitálu	> 30%	> 20%	> 10%	> 0%	negativní
Doba splácení dluhu	< 3 roky	< 5 let	< 12 let	> 12 let	> 30 let
Rentabilita tržeb	> 10%	> 8%	> 5%	> 0%	negativní
Rentabilita aktiv	> 15%	> 12%	> 8%	> 0%	negativní

Zdroj: Sedláček

V tabulkách č. 24 a č. 25 jsou zobrazeny výsledky Rychlého Kralického testu pro variantu 1 a variantu 2.

Tabulka č. 24: Výsledné známky Rychlého Kralického testu 1. varianta

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kvóta vlastního kapitálu	1	1	1	1	1	1
Doba splácení dluhu	2	4	5	4	5	5
Rentabilita tržeb	3	4	4	4	5	5
Rentabilita aktiv	4	4	4	4	5	5
Celkem	2,5	3,25	3,5	3,25	4	4

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 25: Výsledné známky Rychlého Kralického testu 2. varianta

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kvóta vlastního kapitálu	1	1	1	1	1	1
Doba splácení dluhu	1	2	1	3	2	1
Rentabilita tržeb	3	3	1	3	4	4
Rentabilita aktiv	2	4	4	4	4	4
Celkem	1,75	2,5	1,75	2,75	2,75	2,5

Zdroj: vlastní zpracování

Z posledních dvou tabulek č. 24 a č. 25 je jasně patrný rozdíl mezi hodnotami z účetních výkazů a hodnotami bez ocenitelných práv. 1. varianta si vede o stupeň lépe než 2. varianta. Tato skutečnost může ovlivnit rozhodování majitele, nebo investora v důležitých rozhodováních spojených s budoucností společnosti.

U 1. varianty dosahují dobré známky roky 2008, 2009 a 2011. Další roky byly ohodnoceny známkou 4, což není příliš dobrý výsledek. Příčinou byly slabé výsledky rentabilit, které byly ovlivněny záporným výsledkem hospodaření. Výsledek hospodaření vyšel záporný díky daňově neuznatelným odpisům dlouhodobého nehmotného majetku – Ocenitelná práva. Negativní výsledek hospodaření také značně prodloužil dobu splácení dluhu. Celková známka 1. varianty vyšla 3. Tato známka hodnotí podnik jako dobrý.

Varianta č. 2 dosáhla o stupeň lepších výsledků než 1. varianta. Aktiva byla snížena o dlouhodobý nehmotný majetek zrovna tak i vlastní kapitál. Dále byl navýšen provozní výsledek hospodaření a EAT o odpis ocenitelných práv. Tento krok prozradil skutečný výsledek hospodaření. Se skutečným výsledkem hospodaření vyšly rentability o stupeň lépe a také doba splácení je kratší. Výsledná známka Rychlého Kralickova testu 2. varianty je 2. Tato známka hodnotí podnik jako velmi dobrý.

5.3.2 Indexy IN

Tabulka č. 26: Výsledné hodnoty pro výpočty indexů IN v období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A = aktiva / cizí kapitál	4,64	6,75	9,80	5,02	6,34	6,17
B = PVH / nákladové úroky	20	20	20	20	20	20
C = PVH / celková aktiva	0,06	0,02	0,01	0,02	- 0,06	- 0,04
D = celkové výnosy / celková aktiva	1,19	0,75	0,37	0,91	1,02	1,35
E = oběžná aktiva / kr. závazky a úvěry	2,10	3,73	7,00	2,43	3,44	3,72
F = závazky po době splatnosti / výnosy	0,008	0,006	0,008	0,010	0,007	0,005

Zdroj: vlastní zpracování

Index IN 95 je označen jako index důvěryhodnosti, nebo také věřitelský (bankrotní). Dle tabulky č. 27 se výsledné hodnoty společnosti BETA, a. s. pohybují v rozmezí hodnot 4,36 -5,45. Nejnižší hodnota je zaznamenána v roce 2013, a naopak nejvyšší v roce 2010. Za sledované období žádná z hodnot neklesla pod hranici 2. Index IN 95, tedy predikuje společnosti BETA, a. s. uspokojivou finanční situaci.

Tabulka č. 27: Výsledné hodnoty Indexu IN 95 v období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Index 95	4,57	4,74	5,45	4,37	4,08	4,36

Zdroj: vlastní zpracování

Index IN 99 je označen jako index bonitní. Dle tabulky č. 28 se výsledné hodnoty společnosti BETA, a. s. pohybují v rozmezí hodnot 91,35 – 91,59. Nejnižší hodnota je zaznamenána v roce 2010, a naopak nejvyšší v roce 2008. Za sledované období žádná z hodnot neklesla pod hranici 2,07. Dle indexu IN 99 dosahuje společnost BETA, a. s. kladného ekonomického zisku.

Tabulka č. 28: Výsledné hodnoty Indexu IN 99 v období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Index 99	91,59	91,47	91,35	92,30	91,48	91,54

Zdroj: vlastní zpracování

Index IN 01 je defakto propojený Index IN 95 s Indexem IN 99. Lze jej tedy označit za index bonitní a bankrotní index zároveň. Dle tabulky č. 29 se výsledné hodnoty společnosti BETA, a. s. pohybují v rozmezí hodnot 1,91 – 2,82. Nejnižší hodnota je zaznamenána v roce 2012, a naopak nejvyšší v roce 2010. Za sledované období žádná z hodnot neklesla pod hranici 1,77. Dle indexu IN 01 společnost BETA, a. s. dosahuje kladné hodnoty ekonomického zisku. Společnost tedy vytváří hodnotu.

Tabulka č. 29: Výsledné hodnoty Indexu IN 01 v období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Index 01	2,08	2,26	2,82	1,95	1,91	2,05

Zdroj: vlastní zpracování

Index IN 05 byl vytvořen jako aktualizace Indexu IN 01. Jedná se tedy o téměř stejný index, pouze jsou změny váhy indexu. Dle tabulky č. 30 se výsledné hodnoty společnosti BETA a.s. pohybují v rozmezí hodnot 1,91 – 2,82. Nejnižší hodnota je zaznamenána v roce 2012, a naopak nejvyšší v roce 2010. Za sledované období žádná z hodnot neklesla pod hranici 1,6. Index IN 05 tedy predikuje společnosti BETA, a. s. uspokojivou finanční situaci.

Tabulka č. 30: Výsledné hodnoty Indexu IN 05 v období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Index 05	2,08	2,26	2,82	1,95	1,91	2,05

Zdroj: vlastní zpracování

5.4 Sledování nákladů

Společnost BETA, a. s. provádí následující obchodní činnosti:

- Velkoobchod se zemědělskými stroji, příslušenstvím a nářadím (včetně traktorů)
- Zpracování brambor
- Výroba ostatních strojů pro všeobecné účely
- Ostatní specializovaný maloobchod v prodejnách
- Ostatní podnikatelské činnosti j. n.

Společnost BETA, a. s. produkuje nejvíce svých tržeb z prodeje zboží a výrobků a prodeje služeb. Na začátku sledovaného období byl hlavním zdrojem příjmů prodej zboží. Po roce 2008 začaly příjmy z prodeje zboží klesat. Společnost se tak zaměřila na služby, o které začal být větší zájem. V roce 2010 již tržby ze služeb převýšily tržby z prodeje zboží. Tento stav trval až do posledního sledovaného roku 2013, kdy tržby za zboží poprvé za sledované období vzrostly.

Tabulka č. 31: Sumarizace tržeb z hlavních obchodních činností společnosti ve sledovaném období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tržby za služby	9 933	9 127	15 440	18 480	18 742	21 209
Tržby za prodej zboží	40 688	20 458	14 462	17 774	16 950	23 637

Zdroj: účetní výkazy společnosti

Značný podíl na nákladech společnosti má v současnosti zpracování brambor. Společnost BETA, a. s. prodává hektar služeb za 9 500 Kč. Za tuto cenu dostává zákazník 1 ha služby včetně traktoru, traktoristy a zemědělské stroje potřebné k zakoupené službě. Jediné, co si sám zákazník hradí, je nafta.

Cena služeb se za sledované období 2008-2013 nijak nezměnila. Důvodem je značná citlivost zemědělských subjektů na ceny služeb. Podnik BETA, a. s. se tedy díky konkurenci drobných zemědělců nabízejících podobné služby snaží udržet stabilní ceny služeb. Svou hlavní konkurenční výhodu má společnost v tom, že stroje, které používá k provozování služeb, nakupuje přímo od výrobců. Tím pádem nabízí služby, jež jsou prováděny nejmodernější bramborovou technologií, kterou společnost nakupuje za velkoobchodní ceny.

V tabulce č. 32 jsou zachyceny ceny jednotlivých nákladů za služby v období 2008-2013

Tabulka č. 32: Struktura nákladů spojených s prodejem služeb v období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mzdy	3 145	2 364	3 470	3 587	3 565	3 929
Odpisy	3 620	3 811	4 407	4 741	7 414	6 679
Spotřeba materiálu a energie	8 316	3 883	2 838	4 100	1 935	4 503
Služby	5 963	3 482	5 517	7 820	7 034	7 763
Náklady na službu celkem	23 052	15 549	18 242	22 258	21 959	24 887

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky lze vyčíst, že mezi nejvyšší náklady spojené s prodejem služeb, patří odpisy a služby. Mezi odpisy se počítá opotřebení zemědělské techniky, firemních automobilů, servisní haly a odpis ocenitelných práv. Mezi službami tvoří hlavní složku najatí traktoristé obstarávající službu pro zákazníky, poplatky za opravy a poplatky mobilní společnosti. Do spotřeby materiálu a energie jsou započítány náhradní díly použité na opravu zemědělských strojů, pohonné hmoty a elektřina. Mezi mzdy jsou započítány mzdy obchodních zástupců, účetní a servisních techniků.

Tabulka č. 33: Struktura nákladů spojených s prodejem zboží v období 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mzdy	1 048	788	1 157	1 196	1 188	1 310
Odpisy	191	201	232	250	390	352
Spotřeba materiálu a energie	924	431	315	456	215	500
Služby	1 052	614	974	1 380	1 241	1 370
Náklady vynaložené na prodané zboží	23 131	11 372	10 497	11 120	14 349	17 535
Náklady na prodej zboží celkem	28 354	15 415	15 185	16 412	19 396	23 079

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 33 jasně ukazuje, že největším z nákladů spojených s prodejem jsou náklady na vynaložené zboží. Je to maloobchodní cena, za kterou společnost BETA, a. s. zboží nakoupila a další vynaložené náklady spojené s pořízením zboží, např. doprava, europalety a montáž. Mezi služby jsou započítány různé modifikace materiálů, které si společnost není schopna udělat sama (např. pogumování válců do kombajnů), dále sem patří poplatky za revize a mobilní služby. Mezi odpisy patří opotřebení automobilů a budovy skladu. Mzdy jsou složeny z platů obchodních zástupců prodávajících zboží, techniků zabývajících se montáží a kompletací zemědělských strojů. Mezi spotřebu materiálu a energie spadají použitý materiál na kompletaci strojů, elektřina a pohonné hmoty do automobilů.

V tabulce č. 34 jsou pro vyšší přehled uvedeny řetězové indexy celkových nákladů spojených s prodejem zboží a celkových nákladů spojených s prodejem služeb.

Tabulka č. 34: Řetězové indexy celkových nákladů na služby a celkových nákladů na prodej celkem (v Kč a %)

Položky	2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013		2013-2008	
	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.
Náklady na službu celkem	-7503	0,67	2693	1,17	4016	1,22	-299	0,99	2928	1,13	1835	1,08
Náklady na prodej zboží celkem	-12939	0,54	-203	0,99	1227	1,08	2984	1,18	3683	1,19	5275	0,81

Pro každou společnost je velice důležité mít pod kontrolou své náklady, aby mohla ovlivnit velikost zisku. Ne vždy může společnost zcela ovlivnit velikost tržeb, proto je nezbytné sledovat náklady a pracovat s nimi. Regulovat či zvyšovat náklady dle aktuální situace uvnitř i vně podniku.

Celkově se vývoj nákladů nechá ve společnosti BETA, a. s. hodnotit kladně. Náklady klesají a stoupají souměrně s tržbami. Vedení společnosti, které zastává spíše mírnou náklonost k riziku při rozhodování, náklady sleduje a už dopředu je přizpůsobuje budoucím tržbám, které většinou ředitel společnosti zná půl sezony dopředu. Kdyby náklady neobsahovaly odpis ocenitelných práv, tržby by byly vždy vyšší než náklady.

5.5 SWOT analýza

SWOT analýza je metoda, která transparentně zjišťuje interní prostředí společnosti pomocí silných a slabých stránek. Společně s příležitostmi a hrozbami, které vznikají v prostředí vnějším.

Ve SWOT matici (viz tabulka č. 35) jsou zaznamenány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby akciové společnosti BETA, a. s.. Výsledné hodnoty SWOT matice jsou

dosazeny na základě výsledků předchozích analýz zpracovaných v této diplomové práci.

BETA, a. s. je společnost ze 17letou obchodní praxí a dobrým jménem. Je známá kvalitou služeb, dobrými vztahy se zákazníky a hlubokými znalostmi v oblasti pěstování brambor. Nicméně společnost podniká v zemědělství, kde je úspěch obchodních operací značně ovlivňován cenou dané zemědělské komodity, pěstitelskou plochou, počasím, dotacemi pro zemědělce. BETA, a. s. není zemědělský podnik, ale je na zemědělci přímo závislý. Vzheledem k tomu, že společnost se zabývá pouze technologií zpracovávající brambory, jsou její obchodní činnosti spjaty s braborovou sezonou, která trvá cca půl roku. Tento vliv sezonnosti podnik velice přehlčuje v období jara a podzimu, kdy zaměstnanci pracují až 16 hodin denně a v zimním období obchodní aktivity společnosti rapidně klesají.

Ve společnosti je zaměstnán poměrně malý počet zaměstnanců. Každý ze zaměstnanců je velice důležitý, protože společnost minimalizuje náklady. Tedy možství zaměstnanců je nahrazeno jejich efektivností. Problém by nastal, kdyby několik zaměstnanců opustilo zaměstnání. Zejména zaškolení za provozu by bylo velice obtížné a náročné. Společnost BETA, a. s. je jeden z větších distributorů na českém a slovenském trhu, ale značně ztrácí na největšího dealera německých strojů GRIMME. Konkurence na poli služeb je značně vyšší. Většinou je tvořena malými zemědělci, kteří nemohou nabídnout tak moderní stroje a servis jako společnost BETA, a. s..

Mezi příležitostmi společnosti je jasně patrná investice do diverzifikace. Buď do zemědělství, nebo do jiných trhů. Dále možnost rozšíření distribucet stroje do zemí EU. V současnosti společnost obchoduje i na Slovensku a Německu.

Společnost v současné době ohrožuje značné snižování pěstebních ploch brambor v ČR, které jsou přímo úměrné obchodním aktivitám podniku. Pro podnik by byl ovšem také problémový vstup nového silného konkurenta na trh.

Tabulka č. 35: SWOT matice

	POMOCNÉ dosažení cíle	ŠKODLIVÉ dosažení cíle
VNITŘNÍ PŮVOD atributy organizace	<p>Silné stránky</p> <p>tradice a známost na již obsazených trzích</p> <p>vysoká kvalita poskytovaných služeb a vyráběných výrobků</p> <p>strenghts</p>	<p>Slabé stránky</p> <p>sezónnost</p> <p>malý počet zaměstnanců, na základě kterých společnost funguje</p> <p>velká konkurence na trhu</p> <p>weaknesses</p>
VNĚJŠÍ PŮVOD atributy prostředí	<p>Příležitosti</p> <p>diverzifikace aktivit</p> <p>investice volného peněžních prostředků</p> <p>větší rozsah zakázek na výrobu strojů na trhy EU</p> <p>opportunities</p>	<p>Hrozby</p> <p>snižování pěstitelské plochy brambor v ČR</p> <p>obchod klíčových zaměstnanců</p> <p>vstup nových konkurentů na trh</p> <p>threats</p>

Zdroj: vlastní zpracování

6. Závěr a doporučení

Účetní výkazy zachycují obchodní aktivity společnosti. Ale ne vždy popisují skutečný stav, ve kterém se společnost nachází. V této diplomové práci bylo nutné rozlišovat účetní stav od skutečného stavu. Důvodem byl účetní odpis ocenitelných práv. Konkrétně se jednalo o odpis podnikatelského Know-how, který bývalý ředitel ocenil na hodnotu 12 000 000 Kč. Jedná se o nehmotný majetek, který společnost nikdy nezaplatila. Pořízení tohoto majetku zvýšilo majetek společnosti. Ve sledovaném období 2008 – 2013 začala společnost BETA, a. s. tento nehmotný majetek odepisovat. Odpisy vznikaly náklady, které snižovaly hospodářský výsledek společnosti. Jelikož se jednalo o zrychlené účetní náklady, bylo snížení hospodářského výsledku poměrně značné a dle účetních výkazů společnost hospodařila se záporným hospodářským výsledkem, přestože podle skutečného stavu společnost hospodařila lépe.

Proto je vhodné hodnotit společnost nejen podle účetních výkazů, ale i podle skutečného stavu. Je podstatné zkoumat účetní výkazy důkladně, pečlivě a do hloubky, aby bylo možno správně posoudit hospodářskou aktivitu a aktuální stav daného subjektu.

Co se týká hospodářské aktivity společnosti BETA, a. s.. Analýza poměrových ukazatelů naznačila, že nebýt zrychleného účetního odpisu nehmotného majetku rentability, by rostly. Ukazatele aktivity vyšly nadprůměrně dobře. Obrat celkového kapitálu byl na konci sledovaného období dokonce vyšší než na začátku. Doba obratu pohledávek osciluje kolem hranice 60 dní, která je v České republice průměrná. V roce 2013 byla doba obratu pohledávek 53 dní. Vzhledem k charakteristice zemědělského trhu se jedná o dobrý výsledek. Doba obratu zásob během sledovaného období rostla, ale poslední sledovaný rok rapidně klesla. Což je pro společnost BETA, a. s. příznivý vývoj. Míra zadluženosti se za sledované období pohybovala kolem 19,8%, v posledním roce byla 19%. Takže by pro společnost nebyl problém získat bankovní úvěr. Podnik je z více jak 80% finančně samostatný. Dle výsledků analýzy ukazatelů likvidity lze konstatovat, že akciová společnost BETA, a. s. je velice solventní a nehrozí riziko, kdyby nedokázala platit své krátkodobé závazky. Nicméně je nutno posoudit, zda

společnost nemá v poměru s krátkodobými závazky příliš velké množství volného krátkodobého finančního majetku, který by bylo lepší vhodným způsobem investovat.

Rychlý Kralickův test byl zpracován ve dvou variantách. Jedna byla zpracována z údajů obsažených v účetních výkazech. Druhá varianta byla snížena o ocenitelná práva. První varianta ohodnotila podnik jako dobrý. Druhá varianta Rychlého Kralickova testu bez ocenitelných práv vyšla o stupeň lépe a hodnotí podnik jako velmi dobrý.

Indexy IN hodnotily společnost bez výhrad pozitivně, protože u žádného z indexů hodnoty podniku neklesly pod stanovenou hranici. Index IN 95 predikuje společnosti uspokojivou finanční situaci. Dle indexu IN 99 společnost dosahuje kladného ekonomického zisku. Index IN 01 popisuje společnost schopnou vytvářet ekonomický zisk a hodnotu. A index IN 05 také predikoval společnosti BETA, a. s. uspokojivou finanční situaci.

Dle provedené finanční analýzy se společnost nedá hodnotit jinak než jako velmi dobrá s velice dobrým příslibem do budoucích obchodních aktivit. Zpracovávané sledované období, rok 2008 – 2013, bylo pro společnost velmi složité, protože koncem roku 2008 světové trhy postihla ekonomická krize. Tato krize postihla téměř všechny trhy a zemědělský a strojně-technologický nebyl výjimkou.

Doporučení pro společnost BETA, a. s. je jednoznačná investice vzhledem k volným finančním prostředkům. Když si společnost zařídí u banky úvěr, tak společně s vlastními volnými finančními prostředky je schopna investice. Společnost může investovat do následujících aktivit společnosti:

- Společnost by měla usilovat o možnost distribuovat stroje největší a nejrozšířenější značky, prodávající bramborovou technologii GRIMME. Tato značka je zastupována U+M Servis s. r. o..
- Společnost by měla diverzifikovat svou činnost vzhledem k poklesu pěstebních ploch brambor v České republice. Najmout obchodní zástupce a začít distribuovat stroje na obilniny, nebo řepku. Řepka je v současnosti nejvýnosnější

rostlina a je o ni u zemědělců značný zájem. Bohužel s pěstováním řepky vznikají škodlivé vlivy, které mají neblahý dopad na divokou zvěř, ptactvo nebo hospodářská zvířata.

- Vzhledem k vlivu sezónnosti podnikatelského charakteru společnosti BETA, a. s. se nabízí rozšíření nástrojařské haly, která slouží k obrábění materiálů. Nabízí se tak možnost rozšíření podnikového portfolia o výrobu součástí, nebo náhradních dílů pro obchodní subjekty. Vzhledem k tomu, že společnost již má halu vhodnou pro tuto výrobu, investice by pak zahrnovala nákup několika CNC strojů a najmutí technika schopného tyto stroje programovat.

Seznam použité literatury:

1. BOHÁČKOVÁ, Ivana a Ivana BROŽOVÁ. *Ekonomika agrárního sektoru*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010, 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0.
2. BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav. *Mikroekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7380-280-6.
3. DOMANSKÁ, Lucie. *Rizika a příležitosti v podnikání*. [online]. Uveřejněno 2008, [cit. 2013-05-30]. Dostupný z WWW: <www.podnikatel.cz>.
4. FOTR, Jiří; SOUČEK, Ivan. *Podnikatelský záměr a investiční rozhodování*. Praha: Grada Publishing, 2007. 356 s. ISBN 80-247-0939-2.
5. FOTR, Jiří; a kol. *Tvorba strategie a strategické plánování*. Praha: Grada Publishing, 2012. 384 s. ISBN 978-80-247-3985-4.
6. FINANALYSIS.CZ. *Použité bankrotní a bonitní modely*. [online]. Uveřejněno 2014, [cit. 2014-10-10]. Dostupný z WWW: <<http://finanalysis.cz/pouzite-bankrotni-modely.html>>.
7. JADVIŠČÁK, Daniel. *Finanční analýza*. [online]. Uveřejněno 2011, [cit. 2013-05-24]. Dostupný z WWW: <<http://financni-analyza.webnode.cz/>>.
8. JONÁŠ, Radek. *Formulace a tvorba strategie*. [online]. Uveřejněno 2012, [cit. 2013-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.strateg.cz/Strategie.html>>.
9. KALOUDA, František. *Finanční řízení podniku*. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 299 s. ISBN 978-80-7380-325-5.
10. KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 3. Vyd. Praha: C H Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
11. LANDA, Martin. *Jak číst finanční výkazy: [analýza účetních výkazů, hodnocení finanční výkonnosti, měření efektivnosti investic: případové studie, příklady, koncepce podnikového účetního systému]*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5.
12. LENDVAYOVÁ, Zuzana. *ABC analýza*. [online]. Uveřejněno 2010, [cit. 2013-05-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.centrumpi.eu>>.

13. MANAGEMENTMANIA.CZ. *Ekonomická přidaná hodnota*. [online]. Uveřejněno 2012, [cit. 2013-05-30]. Dostupný z WWW: <<https://managementmania.com/cs/ekonomicka-pridana-hodnota>>.
14. OALIB.CZ. *Hospodaření podniku*. [online]. Uveřejněno 2012, [cit. 2014-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.oalib.cz/oskola/mod/book/view.php?id=3002&chapterid=2372/>>.
15. PODNIKATEL.CZ. *Právní formy podnikání*. [online]. Uveřejněno 2013, [cit. 2013-06-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/specialy/zacinajici-podnikatel/pravni-formy-podnikani/>>.
16. ROSOCHATECKÁ, Eva; a kol. *Ekonomika podniků*. 10. Vyd. Praha: ČZU, 2012. 209 s. ISBN 978-80-213-2259-2.
17. RŮŽIČKOVÁ, Petra; *Finanční analýza*. 3. Vyd. Praha: Grada publishing 2010. 139 s. ISBN 978-80-247-3308-1.
18. ŠEBKOVÁ, Michaela. *Akciová společnost*. [online]. Uveřejněno 2012, [cit. 2013-05-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.podnikatelskyweb.cz/akciová-společnost/#commentspost/>>.
19. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2007, v, 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.
20. STROUHAL, Jiří. *Využití účetních dat ve finanční praxi aneb základy finanční analýzy*. [online]. Uveřejněno 2008, [cit. 2014-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d3887v5247-vyuziti-ucetnich-dat-ve-financni-praxi-aneb-zakladni-metody-financni/>>.
21. STŘELEČEK, Jiří. *Paretova analýza*. [online]. Uveřejněno 2010, [cit. 2013-05-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlastnicesta.cz/akademie/>>.
22. SYNEK, Miloslav; a kol. *Manažerská ekonomika*. 5. Vyd. Praha: Grada Publishing 2011. 480 s. ISBN 978-80-247-3494-1.
23. UHROVÁ, Monika. *ABC analýza*. [online]. Uveřejněno 2007, [cit. 2013-05-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.ipaczech.cz/>>.

24. VALACH, Josef a kolektiv. *Finanční řízení podniku*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2003, 324 s. ISBN 80-861-1921-1.
25. VEBER, Jaromír; SRPOVÁ, Jitka. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2.
26. ZIKMUND, Martin. *Paretova ABC analýza*. [online]. Uveřejněno 2011, [cit. 2013-05-25] Dostupný z WWW: <<http://www.businessvize.cz/rizeni-a-optimalizace/paretova-abc-analyza-mocny-nastroj-v-logistice-marketingu-i-obchodu>>.

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Přehled počtu zaměstnanců a osobních nákladů za rok 2013 (v tis. Kč)

Tabulka č. 2: Přehled počtu zaměstnanců a osobních nákladů za rok 2012 (v tis. Kč)

Tabulka č. 3: Ekonomická data (v tis. Kč)

Tabulka č. 4: Řetězové indexy - aktiv v časovém období 2008 - 2013 (v tis. Kč a %)

Tabulka č. 5: Řetězové indexy - pasiv v časovém období 2008 - 2013 (v tis. Kč a %)

Tabulka č. 6: Řetězové indexy – výkazu Z/Z v časovém období 2008 - 2013 (v tis. Kč a %)

Tabulka č. 7: Struktura aktiv v časovém období 2008 - 2013 (v %)

Tabulka č. 8: Řetězové indexy aktiv v období 2008 – 2013

Tabulka č. 9: Struktura pasiv v časovém období 2008 - 2013 (v %)

Tabulka č. 10: Řetězové indexy indexy pasiv v období 2008 – 2013

Tabulka č. 11: Položky nezbytné k výpočtu rentability (v tis. Kč)

Tabulka č. 12: Ukazatelé rentability za sledované období 2008 - 2013 (v %)

Tabulka č. 13: Položky nezbytné k výpočtu aktivity (v tis. Kč)

Tabulka č. 14: Ukazatelé aktivity za sledované období 2008 - 2013 (ve dnech)

Tabulka č. 15: Položky nezbytné k výpočtu zadluženosti (v tis. Kč)

Tabulka č. 16: Ukazatelé struktury kapitálu za sledované období 2008 - 2013 (v %)

Tabulka č. 17: Položky nezbytné k výpočtu zadluženosti (v tis. Kč)

Tabulka č. 18: Ukazatelé likvidity v období 2008 – 2013

Tabulka č. 19: Položky z účetních výkazů potřebné k výpočtu Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

Tabulka č. 20: Položky bez ocenitelných práv potřebné k výpočtu Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

Tabulka č. 21: Výsledné hodnoty Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

Tabulka č. 22: Výsledné hodnoty bez ocenitelných práv Rychlého Kralickova testu za období 2008 – 2013

Tabulka č. 23: Hodnoty hodnotící výsledky Rychlého Kralickova testu

Tabulka č. 24: Výsledné známky Rychlého Kralickova testu 1. varianta

- Tabulka č. 25: Výsledné známky Rychlého Kralického testu 2. varianta
- Tabulka č. 26: Výsledné hodnoty pro výpočty indexů IN v období 2008 - 2013
- Tabulka č. 27: Výsledné hodnoty Indexu IN 95 v období 2008 - 2013
- Tabulka č. 28: Výsledné hodnoty Indexu IN 99 v období 2008 - 2013
- Tabulka č. 29: Výsledné hodnoty Indexu IN 01 v období 2008 - 2013
- Tabulka č. 30: Výsledné hodnoty Indexu IN 05 v období 2008 - 2013
- Tabulka č. 31: Sumarizace tržeb z hlavních obchodních činností společnosti ve sledovaném období 2008 - 2013
- Tabulka č. 32: Struktura nákladů spojených s prodejem služeb v období 2008 - 2013
- Tabulka č. 33: Struktura nákladů spojených s prodejem zboží v období 2008 - 2013
- Tabulka č. 34: Řetězové indexy celkových nákladů na služby a celkových nákladů na prodej celkem (v Kč a %)
- Tabulka č. 35: SWOT matice

Seznam grafů

- Graf č. 1: Rozvoj aktiv ve společnosti BETA, a. s. v letech 2008-2013 (v tis Kč)
- Graf č. 2: Rozvoj pasiv ve společnosti BETA, a. s. v letech 2008-2013 (v tis Kč)
- Graf č. 3: Vývoj VH ve společnosti BETA, a. s. v letech 2008-2013 (v tis Kč)
- Graf č. 4: Podíl aktiv ve společnosti BETA, a. s. v letech 2008-2013 (v %)
- Graf č. 5: Podíl pasiv ve společnosti BETA, a. s. v letech 2008-2013 (v %)
- Graf č. 6: Vývoj rentability ve společnosti BETA, a. s. v letech 2008-2013 (v %)
- Graf č. 7: Vývoj celkové zadluženosti a finanční samostatnosti v období 2008-2013 (v %)
- Graf č. 8: Vývoj likvidity s hranicí doporučených hodnot v období 2008-2013

Přílohy

Příloha č. 1: Aktiva za časové období 2008 - 2013 (v tis. Kč)

Položky	2008	2009	2010	2011	2012	2013
AKTIVA CELKEM	43 855	40 679	38 484	40 243	35 246	33 487
Dlouhodobý majetek	26 368	25 873	23 054	22 370	18 368	15 253
Dlouhodobý nehmotný majetek	11 042	9 792	8 542	7 292	3 646	0
Ocenitelná práva	11 042	9 792	8 542	7 292	3 646	0
Dlouhodobý hmotný majetek	15 326	16 081	14 512	15 078	14 722	15 253
Pozemky	636	636	636	636	636	636
Stavby	4 335	3 997	3 672	3 776	3 458	3 155
Sam. movité věci a soubory mov. věcí	9 848	10 357	9 781	10 666	10 628	11 462
Nedokončený dlouhodobý hmotný maj.	507	1 091	423	0	0	0
Oběžná aktiva	17 284	14 614	15 342	17 873	16 878	18 234
Zásoby	3 367	4 083	4 652	4 308	4 848	4 610
Materiál	3 144	3 941	4 042	3 891	4 336	4 468
Zboží	223	142	610	417	512	142
Krátkodobé pohledávky	9 938	3 422	5 149	5 324	6 220	6 105
Pohledávky z obchodních vztahů	9 809	3 053	5 073	5 241	5 694	5 998
Stát - daňové pohledávky	129	369	76	3	20	0
Krátkodobé poskytnuté zálohy	0	0	0	80	506	107
Krátkodobý finanční majetek	3 979	7 009	5 541	8 241	5 810	7 519
Peníze	85	68	63	62	54	99
Účty v bankách	3 894	6 941	5 478	8 179	5 756	7 420
Časové rozlišení	203	192	88	0	0	0
Náklady příštích období	203	192	88	0	0	0

Zdroj: účetní výkazy

Příloha č. 2: Pasiva za časové období 2008 - 2013 (v tis. Kč)

Položka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PASIVA CELKEM	43 855	40 679	38 484	40 243	35 246	33 487
Vlastní kapitál	34 322	34 586	34 481	32 129	29 616	27 967
Základní kapitál	13 500	13 500	13 500	10 860	13 500	13 500
Základní kapitál	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500
Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly	0	0	0	- 2 640	0	0
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Zákonný rezervní fond/nedělitelný fond	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Hospodářský výsledek minulých let	17 074	19 328	19 586	19 481	17 128	14 616
Nerozdělený zisk z minulých let	17 074	19 328	19 586	19 481	17 128	14 616
Výsledek hospodaření běžného úč. období	2 248	258	- 105	288	- 2 512	- 1 649
Cizí zdroje	9 451	6 028	3 927	8 023	5 557	5 428
Rezervy	721	1 433	1 025	0	0	0
Rezervy podle zvláštních předpisů	721	1 433	1 025	0	0	0
Dlouhodobé závazky	514	665	711	667	653	522
Odložený daňový závazek	514	665	711	667	653	522
Krátkodobé závazky	8 216	3 920	2 191	7 356	4 504	4 906
Závazky z obchodních vztahů	7 193	3 339	1 337	3 772	2 000	2 680
Závazky k zaměstnancům	254	209	376	360	324	273
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdr. poj.	165	113	202	216	192	160
Stát - daňové závazky a dotace	604	259	276	476	298	722
Krátkodobé přijaté zálohy	0	0	0	420	100	9
Jiné závazky	0	0	0	2 112	1 590	1 062
Bankovní úvěry a výpomoci	0	0	0	0	400	0
Krátkodobé finanční výpomoci	0	0	0	0	400	0
Časové rozlišení	82	65	76	91	73	92
Výdaje příštích období	82	65	76	91	73	92

Zdroj: účetní výkazy

Příloha č. 3: Výkaz zisků a ztrát za časové období 2008 - 2013 (v tis. Kč)

Položky	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tržby za prodej zboží	40688	20458	14462	17774	16950	23637
Náklady vynaložené na prodané zboží	23131	11372	10497	11120	14349	17535
Obchodní marže	17557	9086	3965	6654	2601	6102
Výkony	9041	8016	15043	17504	18403	18644
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	9041	8016	15043	17504	18403	18644
Výkonová spotřeba	16255	8410	9644	13756	10425	14136
Spotřeba materiálu a energie	9240	4314	3153	4556	2150	5003
Služby	7015	4096	6491	9200	8275	9133
Přidaná hodnota	10343	8692	9364	10402	10579	10610
Osobní náklady	4193	3152	4627	4782	4753	5238
Mzdové náklady	3016	2283	3391	3538	3471	3763
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	1028	744	1099	1116	1110	1210
Sociální náklady	149	125	137	128	172	265
Daně a poplatky	37	45	48	28	50	45
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	3811	4012	4639	4990	7804	7031
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	892	1111	397	976	339	2565
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	892	1111	397	976	339	2565
Zůstatková cena prod. dlouh. majetku a materiálu	257	1159	1231	1398	507	2160
Zůstatková cena prod. dlouh. majetku	257	1159	1231	1398	507	2160
Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období (+ -)	652	624	-1108	-842	-183	0
Ostatní provozní výnosy	607	312	280	10	2	2
Ostatní provozní náklady	224	233	254	172	134	158
Provozní výsledek hospodaření	2668	890	350	860	-2145	-1455
Výnosové úroky	8	3	1	1	1	1
Ostatní finanční výnosy.	1081	444	184	359	263	459
Ostatní finanční náklady.	848	726	369	552	340	418
Finanční výsledek hospodaření	241	-279	-184	-192	-76	42

Daň z příjmů ze běžnou činnost	661	353	274	380	291	236
-splatná	398	203	224	424	305	367
-odložená	263	150	47	-44	-14	-131
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	2248	258	-105	288	-2512	-1649
Výsledek hospodaření za účetní období	2248	258	-105	288	-2512	-1649
Výsledek hospodaření za úč. období před zdaněním	2909	611	166	668	-2221	-1413

Zdroj: účetní výkazy